

20081553260

## МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Врз основа на член 44 став (5) од Законот за безбедност во железничкиот сообраќај („Службен весник на Република Македонија” бр. 40/07) министерот за образование и наука во согласност со министерот за транспорт и врски донесе

### **ПРАВИЛНИК ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА СТРУЧНА СПОСОБНОСТ, ПРОГРАМАТА ЗА СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ, СТРУЧНОТО УСОВРШУВАЊЕ, РЕДОВНОТО И ПЕРИОДИЧНО ПРОВЕРУВАЊЕ НА ЗНАЕЊЕТО НА ЖЕЛЕЗНИЧКИ РАБОТНИК КОЈ НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВУВА ВО РАБОТАТА И ОДВИВАЊЕТО НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ, ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА ПОТВРДАТА ЗА СПРОВЕДЕНА ПРАКТИЧНА РАБОТА И НА УВЕРЕНИЕТО ЗА ПОЛОЖЕН ИСПИТ**

#### I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

##### Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот и постапката за стекнување на стручна способност, програмата за стручно оспособување, стручното усовршување, редовното и периодично проверување на знаењето на железнички работник кој непосредно учествува во работата и одвивањето на железничкиот сообраќај, формата и содржината на образецот на потврдата за спроведена практична работа и на уверението за положен испит.

#### II. НАЧИН И ПОСТАПКА ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА СТРУЧНА СПОСОБНОСТ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИТЕ РАБОТНИЦИ

##### Член 2

Работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај стекнувањето на стручната способност, ја спроведуваат преку:

- 1) завршено најмалку средно техничко образование;
- 2) практична обука под надзор;
- 3) проверка на знаењата преку програмата за стручно оспособување и
- 4) постојано усовршување.

##### Член 3

Работници кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај се работници кои вршат работи на работни места на осигурување на пругите и пружните постројки, непречено и безбедно одвивање на железничкиот сообраќај и тоа во:

- 1) сообраќајно транспортната дејност: отправник на возови, водач на маневра, возоводител, кондуктер, надзорен свртничар, ракувач на маневра, маневрист, пружен маневрист, свртничар, оператор на спушталка, сообраќајно транспортен магационер;
- 2) дејноста за влеча и влечни средства: помошник машиновозач, машиновозач за маневра, машиновозач, прегледувач на вагони и надзорник на прегледувачи на вагони;
- 3) дејноста за градење и одржување на пруги: чувар (на пруга, на мост, на тунел, на косина, на патен премин, на бавно возење и на свртница), водач на пружни работи, возач на моторно пружно возило, ракувач на машина за пружни работи и техничар за одржување на пруги;

4) електротехничката дејност: електромеханичар за (телекомуникации, сигнално-сигурносни уреди и енергетски постројки), електротехничар за (телекомуникации, далечинско управување, сигнално-сигурносни уреди), електротехничар за (контактна мрежа, електровлечна потстаница, електроенергетски диспечер) и возач на пружно возило за контактна мрежа.

#### Член 4

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на Сообраќајно – транспортната дејност, треба за:

1) Сообраќаен работник да има завршено техничко образование од сообраќајна струка, најмалку два месеца да работел под надзор на работи за сообраќајно-транспортен работник, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

2) Сообраќаен – транспортен работник да има завршено техничко образование од сообраќајна струка, најмалку четири месеца да работел под надзор на работи за сообраќајно-транспортен работник, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање, и да го положил стручниот испит.

3) Техничар за сообраќајно-транспортна дејност да има завршено техничко образование од сообраќајна струка, најмалку шест месеци да работел под надзор на работи во сообраќајно-транспортна дејност, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање, и да го положил стручниот испит.

#### Член 5

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на Дејноста за влеча и влечни средства, треба за:

1) Помошник машиновозач на влечни возила да има завршено техничко образование од машинска струка, најмалку четири месеци да работел под надзор на работи помошник машиновозач за влечни возила, да ја совладал програмата за занимањето помошник машиновозач за влечни возила и да го положил стручниот испит.

2) Машиновозач за влечни возила да има завршено техничко образование од машинска струка, најмалку шест месеци да работел под надзор на работи машиновозач за влечни возила, да ја совладал програмата за занимањето машиновозач за влечни возила и да го положил стручниот испит.

3) Машиновозач за маневра на влечни возила да има завршено техничко образование од машинска струка, најмалку четири месеци да работел под надзор на работи машиновозач за влечни возила, да ја совладал програмата за занимањето машиновозач за маневра на влечни возила и да го положил стручниот испит.

4) Техничар за влеча-машиновозач за влечни возила да има завршено техничко образование од машинска струка, најмалку шест месеци да работел под надзор на работи техничар за влеча-машиновозач за влечни возила, да ја совладал програмата за занимањето техничар за влеча-машиновозач за влечни возила, да има пропатувано најмалку 7.000 км како машиновозач на сите видови возови и да го положил стручниот испит.

5) Техничар за техничко вагонска служба-прегледувач на вагони да има завршено техничко образование од машинска струка, најмалку шест месеци да работел под надзор на работи техничар за техничко вагонска служба-прегледувач на вагони, да ја совладал програмата за занимањето техничар за техничко вагонска служба-прегледувач на вагони и да го положил стручниот испит.

#### Член 6

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на Дејноста за одржување и градење на пруги, треба за:

1) Чувар на: пруга, патен премин, бавно возење, на мост, на тунел, на свртница и косина да има завршено техничко образование од градежна струка, два месеци да работел под надзор на работи за занимањето чувар на пруга, патен премин, бавно возење и косина, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

2) Возач на моторни пружни возила да има завршено техничко образование од машинска струка, најмалку четири месеци да работел под надзор на работи за занимањето возач на моторни пружни возила, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

3) Ракувач на машини за пружни работи да има завршено техничко образование од машинска струка, најмалку четири месеци да работел под надзор на работи за занимањето ракувач на машини за пружни работи, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

4) Водач на пружни работи да има завршено техничко образование од градежна струка, најмалку четири месеци да работел под надзор на работи за занимањето водач на пружни работи, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

5) Техничар за одржување на пруги да има завршено техничко образование од градежна струка, најмалку шес месеци да работел под надзор на работи за занимањето техничар за одржување на пруги, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

#### Член 7

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на Електротехничката дејност, треба за:

1) Електромеханичар за телекомуникации, сигнално-сигурносни уреди и енергетски постројки да има завршено техничко образование од електротехничка струка, најмалку четири месеци да работел под надзор на работи за занимањето електромеханичар за телекомуникации, сигнално-сигурносни уреди и енергетски постројки, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

2) Електротехничар за телекомуникации, сигнално- сигурносни уреди и енергетски постројки да има завршено техничко образование од електротехничка струка, најмалку шест месеци да работел под надзор на работи за занимањето електромеханичар за телекомуникации, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

#### Член 8

(1) Работниците кои стручно се оспособуваат за вршење на занимањата наведени во членовите 4, 5, 6 и 7 на овој правилник полагаат стручен испит според дел I од Програмата за стручно оспособување на работниците кои учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај.

(2) Положените стручни испити по програмата за занимањето за сите занимања наведени во членовите 3, 4, 5 и 6 од овој правилник, важат при полагањето за програмата за друго занимање.

(3) Во случаите од став (2) на овој член работникот ја полага само разликата меѓу програмата на стручниот испит од претходното занимање и програмата за занимањето за кое го полага испитот.

#### Член 9

Стекнувањето на стручната способност, се спроведува и над работниците кои посредно учествуваат во работите сврзани за уредноста и безбедноста во железничкиот сообраќај, а особено на:

- 1) изработка и толкување на сообраќајно-техничките прописи;
- 2) оспособување на стручни кадри кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај и
- 3) организација, надзор над работата и извршување на работи за прописи врз основа на кои се организира и регулира железничкиот сообраќај во сообраќајно-транспортната дејност, дејноста на влека и влечни средства, дејноста на одржување и градење на пруги и електротехничката дејност.

#### Член 10

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на сообраќајно – транспортната дејност, треба за:

- 1) Сообраќаен инженер од железничка насока да има завршено високи стручни студии, да има најмалку осум месеци на стручна обука за занимањето сообраќаен инженер од железничка насока, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.
- 2) Дипломиран сообраќаен инженер од железничка насока да има завршено прв циклус на универзитетски студии, да има најмалку десет месеци на стручна обука за занимањето дипломиран сообраќаен инженер од железничка насока да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

#### Член 11

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на дејноста влека и влечни средства, треба за:

- 1) Машински инженер за влека да има завршено високи стручни студии, да има најмалку осум месеци на стручна обука за занимањето машински инженер за влека да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.
- 2) Машински инженер за техничко вагонска служба да има завршено високи стручни студии, да има најмалку осум месеци на стручна обука за занимањето машински инженер за техничко вагонска служба да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.
- 3) Дипломиран машински инженер за влека да има завршено прв циклус на универзитетски студии, да има најмалку десет месеци на стручна обука за занимањето дипломиран машински инженер за влека, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.
- 4) Дипломиран машински инженер за техничко вагонска служба да има завршено прв циклус на универзитетски студии, да има најмалку десет месеци на стручна обука за занимањето дипломиран машински инженер за техничко вагонска служба да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.
- 5) Електротехнички инженер за влека да има завршено високи стручни студии, да има најмалку осум месеци на стручна обука за занимањето електротехнички инженер за влека, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

6) Електротехнички инженер за техничко вагонска служба да има завршено високи стручни студии, да има најмалку осум месеци на стручна обука за занимањето електротехнички инженер за техничко вагонска служба, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

7) Дипломиран електротехнички инженер за влеча да има завршено прв циклус на универзитетски студии, да има најмалку десет месеци на стручна обука за занимањето дипломиран електротехнички инженер за влеча, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

8) Дипломиран електротехнички инженер за техничко вагонска служба да има завршено прв циклус на универзитетски студии, да има најмалку десет месеци на стручна обука за занимањето дипломиран електротехнички инженер за техничко вагонска служба, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

#### Член 12

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на дејноста градење и одржување на пруги, треба за:

1) Градежен инженер за градење и одржување на пруги да има завршено високи стручни студии, да има најмалку осум месеци на стручна обука за занимањето градежен инженер за градење и одржување на пруги, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање и да го положил стручниот испит.

2) Дипломиран градежен инженер за градење и одржување на пруги да има завршено прв циклус на универзитетски студии, да има најмалку десет месеци на стручна обука за занимањето дипломиран градежен инженер за градење и одржување на пруги, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање, и да го положил стручниот испит.

#### Член 13

За стекнување на стручната способност работниците кои учествуваат во вршењето на електротехничка дејност, треба да:

1) Електротехнички инженер за телекомуникации, сигнално–сигурносни уреди и енергетски постројки да има завршено високи стручни студии, да има најмалку осум месеци на стручна обука за занимањето електротехнички инженер за телекомуникации, сигнално–сигурносни уреди и енергетски постројки, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање, и да го положил стручниот испит.

2) Дипломиран електротехнички инженер за телекомуникации, сигнално–сигурносни уреди и енергетски постројки да има завршено прв циклус на универзитетски студии, да има најмалку десет месеци на стручна обука за занимањето дипломиран електротехнички инженер за телекомуникации, сигнално–сигурносни уреди и енергетски постројки, да ја совладал програмата за стручно оспособување за тоа занимање, и да го положил стручниот испит.

#### Член 14

Работниците кои стручно се оспособуваат за вршење на занимањата наведени во членовите 9, 10, 11 и 12 од овој правилник полагаат стручен испит според дел I и II од Програмата за стручно оспособување на работниците кои учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај за соодветниот вид на занимање според дејностите утврдени во член 3 на овој правилник.

## **Работа под надзор**

### **Член 15**

(1) Работата под надзор подразбира извршување на работи сврзани со занимањето, односно работи за кои работникот полага стручен испит, под постојан надзор на одговорно лице.

(2) Работник кој врши работа под надзор не може да врши самостојна работа која се однесува на безбедноста и уредноста на сообраќајот.

(3) На работникот кој врши работи под надзор на работното место отпражник на возови, времето за носење црвена капа како службено обележје му го одредува шефот на станицата, со тоа да ова време не смее да биде подолго од 15 дена пред полагањето на практичниот дел од стручниот испит.

(4) Одговорното лице под чиј надзор работи работникот, треба да биде постојано присутно кога работникот под надзор ги врши работите и издава соодветни наредби од доменот на неговата дејност.

(5) Начинот и периодот на изведување на практична работа под надзор на работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај е даден во Прилог бр. 1 кој е составен дел на овој правилник.

(6) На работникот кој работел под надзор за успешно спроведената работа под надзор му се издава потврда за спроведена практична работа под надзор.

(7) Формата и содржината на образецот на потврдата од став (6) на овој член е дадена во Прилог бр. 2 кој е составен дел на овој правилник.

### **Член 16**

(1) Работниците кои се стекнале со потврда за спроведена практична работа можат да поднесат барање за полагање на стручен испит за тој вид на работа.

(2) Барањето за полагање на стручниот испит работникот го поднесува во рок од 15 дена пред да заврши работата под надзор, преку непосредниот раководител, до комисијата за полагање на стручни испити.

(3) Формата и содржината на барањето од став (1) на овој член е дадена во прилог бр.3 кој е составен дел на овој Правилник.

(4) Кон барањето за полагање на стручниот испит работникот приложува потребни документи со кои ќе докаже дека ги исполнува условите за занимањето за кое се пријавува за полагање на стручен испит.

(5) Врз основа на поднесеното барање и приложените докази Управителот на железничката инфраструктура во рок од 30 дена го одобрува полагањето на стручниот испит на работникот и истовремено формира комисија за полагање на испитот, која во рок од 30 дена треба да го повика работникот за полагање на испитот.

## **Полагање на стручен испит**

### **Член 17**

(1) За датумот, времето и местото на полагање на стручниот испит работникот писмено треба да биде известен најмалку пет дена пред одржувањето на испитот.

(2) Стручниот испит се состои од теоретски и практичен дел, со кој се утврдува знаењето на работникот за самостојно вршење на работите за одреденото занимање.

(3) На теоретскиот дел од испитот работникот треба да покаже знаење за вршење на работи за соодветното занимање, а на прктичниот дел да покаже способност за примена на теоретското знаење во пракса, како би можел самостојно да ги извршува работите.

(4) Практичниот дел од стручниот испит работникот го полага по положениот теоретски дел од стручниот испит.

#### Член 18

(1) За полагање на стручниот испит Управителот на железничката инфраструктура формира испитна комисија.

(2) Испитната комисија се состои од претседател и најмалку два члена.

(3) Претседателот и членовите на комисијата треба да имаат стручна подготовка најмалку еднаква на стручната подготовка за која работникот полага стручен испит.

(4) Најмалку еден член од комисијата треба да биде со стручен испит од дејноста за која работникот полага стручен испит и еден член од сообраќајната дејност.

(5) Испитната комисија го оценува вкупниот успех на кандидатот по принципот на мнозинство на гласови, при што кандидатот се оценува со “положил” или “не положил”.

#### Член 19

(1) Работникот кој не го положил стручниот испит за занимањето има право на повторно полагање во рок од најмалку еден месец а најмногу два месеци од денот на полагањето. Испитот може да се повтори најмногу двапати. Доколку и по трет пат не го положи стручниот испит работникот го губи правото на полагање стручен испит за соодветното занимање во временски период од една година.

(2) Доколку работникот не се пријави за повторно полагање на стручниот испит во рокот од ставот (1) на овој член надлежниот раководител, го пријавува по службена должност да го полага стручниот испит. Доколку работникот не се јави на полагањето ќе се смета дека не го положил стручниот испит за неговото занимање и ќе му се забрани вршење на работите и работните задачи од неговото занимање.

(3) За текот на стручниот испит се води записник кој содржи податоци за видот и датумот на испитот, за составот на испитната комисија, податоци за работникот кој го полага испитот и други потребни податоци. Записникот го потпишува претседателот и членовите на комисијата.

(4) Формата и содржината на образецот на записникот од ставот (3) на овој член е дадена во Прилог бр.4 кој е составен дел на овој правилник.

(5) На работникот кој го положил стручниот испит, Управителот на железничката инфраструктура му издава Уверение за положен испит.

(6) Формата и содржината на образецот на уверението од став (5) на овој член е дадено во Прилог бр.5 кој е составен дел на овој правилник.

(7) На работниците кои ги исполнуваат условите пропишани во член 48 и 49 од Законот за безбедност во железничкиот сообраќај („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/07) и го положиле стручниот испит за техничар за сообраќајни-транспортна дејност, машиновозач за влечни возила, машиновозач за маневра на влечни возила и возач на пружни возила, Управителот на железничката инфраструктура им издава дозвола.

(8) Формата и содржината на образецот на дозволата за регулирање на железничкиот сообраќај и дозволата за управување со железничко возило е дадена во прилог бр.1 во Правилникот за начинот и постапката за издавање и одземање на дозвола за регулирање на железничкиот сообраќај и дозвола за управување со железничко возило, формата и содржината на образецот на дозволата и форма и содржина и начинот на водење на евиденцијата за издадени и одземени дозволи, кој е составен дел на истиот.

### III. ПРОГРАМА ЗА СТРУЧНА СПОСОБНОСТ

#### Член 20

(1) Стручното оспособување на работниците за соодветните занимања се спроведува преку Програма за стручно оспособување на работниците кои учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај.

(2) Програмата од ставот (1) на овој член е дадена во Прилог бр.6 кој е составен дел на овој правилник.

### IV. СТРУЧНО УСОВРШУВАЊЕ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИТЕ РАБОТНИЦИ КОИ УЧЕСТВУВААТ ВО ВРШЕЊЕТО НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ

#### Стручно усовршување

#### Член 21

(1) Работниците чија работа е непосредно или посредно врзана со безбедноста на железничкиот сообраќај треба постојано да се усовршуваат, да го обновуваат и дополнуваат своето стручно знаење, преку лична едукација и задолжително организирано усовршување со учество на курсеви и семинари.

(2) Управителот на железничката инфраструктура, може да воведи задолжително организирано усовршување со организирање на курсеви и семинари и за работниците од други занимања доколку утврди дека тоа е потребно.

#### Член 22

Целта на личната едукација и организираното усовршување на работниците е да се оспособат за самостојно, правилно и благовремено одлучување, постапување и изведување на работните задачи, при што преку соодветни методи работниците редовно се поучуваат и запознаваат со измените и дополненијата на постојните и нови прописи, технички достигнувања, технологијата на работа и други измени. Исто така усовршувањето на работниците се спроведува низ конкретни примери и анализи на неправилности, вонредни настани и постапките за нивно отстранување.

#### Член 23

(1) Редовното организирано усовршување на работниците се изведува врз основа на наставни планови и програми за редовно усовршување за одделните занимања, во временски интервали предвидени во прегледот на годишниот фонд на часови.

(2) Прегледот на годишниот фонд на часови од ставот (1) на овој член е даден во Прилог бр. 7 кој е составен дел на овој правилник.

(3) Годишниот фонд на часови од ставот (1) на овој член треба да се распореди рамномерно по месеци. Неоправдоното неисполнување на фондот на часови од страна на работникот се смета како отсуство од работа.

#### Вонредно усовршување со практично работење под надзор

#### Член 24

На вонредно практично работење под надзор се распоредува работник кој треба да работи на работни задачи, по занимањата:

1) отпражник на возови ако:

- од положениот стручен испит до почетокот на самостојното работење поминало повеќе од шест месеци,



- подолго од шест месеци не ги вршел работите на отравник на возови, шеф на станица, помошник шеф на станица, надзорен или контролен орган за сообраќајна служба,
- поминува на електрифицирана пруга и на пруга на која работата се врши по особени прописи, или ако од поранешното работење на вакви пруги поминало повеќе од шест месеци,
- започнува со работа во службено место опремено со сигнално-сигурносни (СС) уреди со кои пред полагањето на стручниот испит не ракувал или ако се во прашање уреди со поголем број елементи со кои се ракува,
- се распоредува во станица со сложен начин на работа;
- 2) возен диспечер на телекомуникациска (ТК) пруга ако:
  - прв пат се распоредува за вршење работи на телекомуникациска (ТК) пруга,
  - поминува да работи со друг систем на телекомуникациска (ТК) уреди,
- 3) оператор на спушталка ако:
  - прв пат се распоредува за вршење работи на спушталка,
  - поминува на работа на друг систем на работа на спушталка;
- 4) возоводител, кондуктер и кочничар ако:
  - пред тоа не вршел било каја должност на возен персонал на таа пруга,
  - на пруга не вршел било должност на возен персонал подолго од една година;
- 5) машиновозач ако:
  - од положениот стручен испит до почетокот на самостојното работење поминало повеќе од шест месеци,
  - од било кои причини не ги вршел работите на машиновозач подолго од шест месеци,
  - пред тоа не работел на никакви работи на локомотивски персонал подолго од една година,
  - пред тоа не работел на никакви работи на локомотивски персонал на непозната пруга;
- 6) возач на моторни пружни возила ако:
  - од положениот стручен испит до почетокот на самостојното работење поминало повеќе од шест месеци,
  - од било кои причини не ги вршел работите на возач на моторни пружни возила подолго од шест месеци,
  - пред тоа не работел на никакви работи на возач на пружни возила на непозната пруга;
  - на пруга не вршел работи на возач на пружни возила подолго од една година;
- 7) сообраќајно-транспортен работник ако:
  - кога треба да ракува со сигнално-сигурносни (СС) уреди со кои, при полагањето на практичниот испит или подоцна не ракувал или ако се во прашање уреди со поголем број елементи со кои се ракува,
  - поминува на работа во станица со сложен начин на вршење на сообраќајната служба.

#### Член 25

(1) Времетраењето на вонредното практично работење под надзор го одредува шефот на станицата, односно раководителот на организациската единица во која работи работникот.

(2) Времетраењето на вонредното практично работење под надзор не може да биде помало од две дневни и две ноќни смени за отпрачник на возови, возен диспечер на телекомуникациски (ТК) пруги, оператор на спушталка и сообраќајно-транспортен работник.

(3) Времетраењето на вонредното практично работење под надзор за возоводител, кондуктер, кочничар, машиновозач и возач на моторни пружни возила треба да биде најмалку едно возење дење и едно возење ноќе во двете насоки на пругата.

#### Член 26

(1) Одредбите на овој правилник се применуваат и на работниците кои вршат работи на индустриски пруги или колосеци, а се вклучуваат на пругите на Македонските железници.

### V. РЕДОВНО И ПЕРИОДИЧНО ПРОВЕРУВАЊЕ НА ЗНАЕЊЕТО НА ЖЕЛЕЗНИЧКИТЕ РАБОТНИЦИ

#### Редовно проверување на знаењето

##### Член 27

(1) Стручната способност на работниците чија работа е непосредно сврзана со безбедноста во железничкиот сообраќај, редовно се проверува еднаш на три години а вонредно по потреба.

(2) На редовното проверување на знаењето подлежат сите работници кои работат на работи во рамките на занимањата од член 7 од овој правилник.

(3) На редовното проверување на знаењето се проверува теоретското знаење на работникот, во познавањето на прописите со кои се регулира безбедноста на железничкиот сообраќај, според програмата за стручна способност од член 20 на овој правилник за соодветното занимање и познавање на околностите за работа во единицата каде е распореден, односно на пругата каде се вршат работите.

##### Член 28

Работниците кои посредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај не подлежат на редовно проверување на знаењето, доколку не вршат работи со кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај.

##### Член 29

Редовно проверување на знаењето се врши со полагање на испит пред комисија која ја формира Управителот на железничката инфраструктура во состав како во член 18 од овој Правилник.

##### Член 30

(1) На испитот од член 26 на овој правилник се проверуваат знаењата, односно стручната подготвеност на работниците врз основа на програмата за стручна способност од член 20 на овој правилник и актите на единицата за подрачјето каде работникот ги извршува работните задачи.

(2) Испитот од став (1) на овој член се полага усно.

#### Периодично проверување на знаењето

##### Член 31

(1) Периодичното проверување на знаењето на работниците кои непосредно учествуваат во вршење на железничкиот сообраќај се спроведува преку вонреден испит кој се полага во следните случаи:

1) По посебна наредба кога:

- се донесуваат значајни нови прописи (закони и правилници);
- се воведуваат нови возни средства;
- се вградуваат нови пружни постројки, сигнално-сигурносни и телекомуникациски уреди и
- кај работникот се воочи непознавање или неприменување на прописите.

2) Без посебна наредба полагаат сите работници кои се наведени во членот 9 на овој правилник, а кои од било кои причини работите во своето занимање не ги работеле подолго од шест месеци.

(2) Вонредните испити се полагаат усно и според програмата за стручна способност од член 20 на овој правилник, освен во случаите од став (1) точка 1 на овој член, кога испитувањето се врши само од областа поради која е одреден вонредниот периодичен испит.

(3) За вршење на работи на отправник на возови, возен диспечер на телекомуникациска (ТК) пруга, возоводител, возач на пружни моторни возила и машиновозач вонредниот испит се спроведува и практично ако:

1) од положениот стручен испит до почетокот на самостојната служба за отправникот на возови поминало повеќе од шест месеци и за тој период не ја вршел должноста отправник на возови, шеф на станица и помошник шеф на станица;

2) возниот диспечер на телекомуникациски (ТК) пруги прв пат се распоредува на тоа работно место или поминува на работа на други системи на телекомуникациски (ТК) уреди;

3) возоводителот стапува во самостојно вршење на должности на телекомуникациски (ТК) пруги;

4) од положениот стручен испит до почетокот на самостојното работење за машиновозачот поминало повеќе од шест месеци, ако за тој период не ја вршел должноста машиновозач и кога треба да врши должност машиновозач на телекомуникациска (ТК) пруга.

5) од положениот стручен испит до почетокот на самостојната служба за возачот на моторни пружни возила поминало повеќе од шест месеци, ако за тој период не ја вршел должноста возач на моторни пружни возила и кога треба да врши должност возач на моторни пружни возила на телекомуникациска (ТК) – пруга.

#### Член 32

(1) За редовно и периодичното проверување на знаењето на железничките работници кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај се води записник.

(2) Формата и содржината на образецот на записникот од став (1) на овој член е дадена во Прилог бр.8 кој е составен дел на овој правилник.

(3) Доколку работникот при вонредниот периодичен испит го полага и пркратичниот дел од испитот па овој испит не го положи, ќе се распореди и понатаму да врши практична работа под надзор до рокот определен за повторно полагање.

#### Член 33

(1) Управителот на железничката инфраструктура за редовно и вонредно проверување на знаењето на железничките работници води евиденција.

(2) Формата и содржината на образецот на евиденцијата за редовно и вонредно проверување на знаењето на железничките работници е дадена во Прилог бр.9 кој е составен дел на овој правилник.

### VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

#### Член 34

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да се применува Правилникот за стручна подготовка на работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај ЗЈЖ бр. 1117/ 86 (Службен гласник на ЗЈЖ 6/86).

Член 35

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-14097  
25 ноември 2008 година  
Скопје

Министер за транспорт  
и врски  
**Миле Јанакиески, с.р.**

Бр. 19-7717/4  
26 ноември 2008 година  
Скопје

Министер за образование и наука  
**Перо Стојановски, с.р.**

**Прилог бр.1**

**НАЧИН И ПЕРИОД НА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ПРАКТИЧНА РАБОТА ПОД НАДЗОР НА РАБОТНИЦИТЕ КОИ УЧЕСТВУВААТ ВО ВРШЕЊЕТО НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ**

(1) Практичното оспособување под надзор за работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во сообраќајно транспортната дејност и тоа за:

**1) Сообраќаен работник**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со работите кои ги врши сообраќаен работник -2 недели
- запознавање со работите на отпражник на возови -1 недела
- работење под надзор на работите на соодветното занимање најмалку 1 месец

**2) Сообраќаен транспортен работник**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со работите кои ги врши сообраќаен работник -1 недела
- запознавање со работите на попишувачот на вагони и вагонскиот евидентичар -1 недела
- запознавање со работите на магационер и транзитер -1недела
- запознавање со работите на кондуктер -1 недела
- запознавање со работите на возоводител -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач -1 недела
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела
- запознавање со работите на отпражник на возови -1 недела
- работење под надзор на работите на соодветното занимање најмалку 2 месеца.

**3) Техничар за сообраќајно транспортна дејност**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со работите на свртничар и надзорник на свртничар -1 недела
- запознавање со прописите на маневрски персонал -1 недела
- запознавање со работите на попишувач на вагони и вагонски евидентичар -1 недела
- запознавање со работите на пружен маневрист и возоводител -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач - 1 недела
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела

- запознавање со работите на магационер -1 недела
- запознавање со работите на отпрачник на возови -5недели
- работење под надзор на работите на отпрачник на возови најмалку -3 месеци.

(2) Практичното оспособување под надзор за работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во дејноста за влеча и влечни средства и тоа за:

**1) Помошник машиновозач на влечни возила**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со работите на помошник на машиновозач -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач на маневра -1 недела
- запознавање со работите на свртничар и надзорник на свртничар -1 недела
- запознавање со работите на маневрист и ракувач на маневра -1 недела
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела
- запознавање со работите на отпрачник на возови -1 недела
- запознавање со работите за нега и одржување на локомотиви -1 недела
- запознавање со работите на ремонтна работилница -1 недела
- работење под надзор на работите на помошник машиновозач на влечни возила најмалку 2 месеци

**2) Машиновозач за влечни возила**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање на работите на помошник машиновозач -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач на маневра -1 недела
- запознавање со работите на свртничар и надзорен свртничар -1 недела
- запознавање со работите на маневрски персонал -1 недела
- запознавање со работите на возоводител -1 недела
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела
- запознавање со рабите на отпрачник на возови -1 недела
- запознавање со работите на техничар-машиновозач -4 недели
- запознавање со работите на тековно одржување на влечни возила -1 недела
- работење под надзор на работите на машиновозач на влечни возила најмалку 3 месеци

**3) Машиновозач за маневра на влечни возила**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со работите на помошник на машиновозач -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач на маневра на влечни возила -1 недела
- запознавање со работите кои ги врши сообраќајно-транспортен работник -1 недела
- запознавање со работите на маневрист и ракувач на маневра -1 недела
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела
- запознавање со работите на отпрачник на возови -1 недела
- запознавање со работите за нега и одржување на локомотиви -1 недела
- запознавање со работите на ремонтна работилница -1 недела
- работење под надзор за работата на машиновозач на маневра на влечни возила најмалку 2 месеци

**4) Техничар за влеча - машиновозач за влечни возила**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со работите на помошник на машиновозач на влечни возила -1 недела

- запознавање со работите на свртничар и надзорен свртничар -1 недела
- запознавање со работите на маневарски персонал -1 недела
- запознавање со работите на возоводител -1 недела
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела
- запознавање со работите на техничар за влеча -машиновозач на влечни возила - 4 недели
- запознавање со работите на тековно одржување на влечни возила -1 недела
- запознавање со работите на стабилни постројки на електровлеча -1 недела
- работење под надзор на работите на техничар за влеча - машиновозач за влечни возила најмалку 3 месеци

**5) Техничар за техничко вагонска служба - прегледувач на вагони и надзорник на прегледувачи на вагони**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со работите на тековни поправки и одржување на вагони, а особено на уреди за кочење, осветлување и греење - 6 недели
- запознавање со работите на прегледувач на вагони - 4 недели
- запознавање со работите на свртничар и надзорен свртничар -1 недела
- запознавање со работите на маневарски персонал -1 недела
- запознавање со работите на возоводител -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач (кочни уреди на локомотивата) -1 недела
- запознавање со работите на отправник на возови -1 недела
- работење под надзор за работата на прегледувач на вагони најмалку 2 месеци

(3) Практичното оспособување под надзор за работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во дејноста за одржување и градење на пруги и тоа за:

**1) Чувар на: пруга, патен премин, тунел, мост, бавно возење и косина**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата на работната единицата во која се спроведува обуката -1 недела
- запознавање со алати и машини за лесна и тешка механизација за одржување на горен строј -1 недела
- запознавање со работите на свртничар и надзорен свртничар -1 недела
- запознавање со работите на отправник на возови -1 недела
- запознавање со работите на пружен работорководител и чувар на пруга -1 недела
- работење под надзор на работите на чувар на: пруга, патен премин, тунел, мост, бавно возење и косина најмалку 1 месец

**2) Возач на моторни пружни возила**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата на работната единицата во која се спроведува обуката -1 недела
- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на горен строј -2 недели
- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на долен строј -1 недела
- запознавање со алати и машини за одржување на пружни возила -1 недела
- запознавање со работите на водач на пружни работа -1 недела
- запознавање со работите на отправник на возови -1 недела
- запознавање со работите на чувар на пруга, чувар на патен премин, чувар на косина, мостови и тунели -2 недели

- работење под надзор на работите водач на пружни работи најмалку 2 месеци

### **3) Ракувач на машини за пружни работи**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата на работната единицата во која се спроведува обуката -1 недела

- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на горен строј со елементи за електрификација -2 недели

- запознавање со алати и машини за лесна и тешка механизација за одржување на горен строј -2 недели

- запознавање со работите на ракувач на машини за пружни работи -1 недела

- запознавање со работите на свртничар и надзорен свртничар -1 недела

- запознавање со работите на отпражник на возови -1 недела

- запознавање со работите на пружен работоводител и чувар на пруга -1 недела

- работење под надзор на работите на ракувач на машини за пружни работи најмалку 2 месеци

### **4) Водач на пружни работи**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата на работната единицата во која се спроведува обуката -1 недела

- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на горен строј - 2 недели

- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на долен строј -1 недела

- запознавање со алати и машини за одржување на пружни возила -1 недела

- запознавање со работите на водач на пружни работи -1 недела

- запознавање со работите на отпражник на возови -1 недела

- запознавање со работите на чувар на пруга, чувар на патен премин, чувар на косина, мостови и тунели -2 недели

- работење под надзор на работите водач на пружни работи најмалку 2 месеци

### **5) Техничар за одржување на пруги**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата на работната единицата во која обуката се спроведува -1 недела

- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на долен строј -2 недели

- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на горен строј -2 недели

- запознавање со алати и машини за одржување на пруга и пружни возила -2 недели

- запознавање со работите на чувар на пруга, чувар на патни премини, чувар на косина, мостови и тунели -1 недела

- запознавање со работите на водач на пружни работи -1 недела

- запознавање со работите на техничар за одржување на пруги -2 недели

- запознавање со работите на отпражник на возови -1 недела

- работење под надзор на работите на техничар за одржување на пруги најмалку 3 месеци

(4) Практичното оспособување под надзор за работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во електротехничката дејност и тоа за:

### **1) Електромеханичар за телекомуникации**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата, работната единицата во која се спроведува обуката -1 недела

- запознавање со работите на електромеханичар за телекомуникации и тоа:

- ТЕЛЕФОНСКИ АПАРТИ -2 недели

- РЕГИСТРОФОНИ -2 недели

- СИСТЕМ ЗА ПРЕНОС -4 недели

- работење под надзор на електро механичар за телекомуникации се врши во траење од најмалку 2 месеца

### **2) Електромеханичар за сигнално - сигурносни уреди**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единицата во која се спроведува обуката -1 недела

- запознавање со електрични сигнално-сигурносни (СС) уреди со слободно шемирање на сигналните независности, вклучевните зависности и целосната релејна зависност -1 недела

- запознавање на електричните уреди со релејни групи изведени во разни изведби -1 недела

- запознавање со напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) постројки, одржување, мерење, испитување -1 недела

- запознавање со автоматски пружен блок (АПБ), функција, напојување, испитување, одржување -1 недела

- запознавање со патни премини осигурани со механички или електромеханички уреди изведени во слободно планирање -1 недела

- запознавање со автостоп-уреди, пружни уреди за (одржување), запознавање со сигнално-сигурносни (СС) уреди на телекоманда: сигнални постројки, начин на функционирање, испитување и одржување -1 недела

- запознавање со работите на отпражник на возови кои се однесуваат на функцијата на сигнално-сигурносни (СС) уреди како и сигнално-сигурносни (СС) постројки во ранжирни станици -1 недела

- работење под надзор на работите на електро механичар за сигнално-сигурносни (СС) постројки - најмалку 2 месеца

### **3) Електромеханичар за енергетски постројки**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела

- запознавање со техничките карактеристики постројки и уреди во рамките на работната единица -1 недела

- запознавање со работите на одржувањето на контактната мрежа (КМ) и постројките за секционирање - 2 недели

- запознавање со уреди на електро влечна потстанција (ЕВП) и функционирање на тие уреди -1 недела

- запознавање со уредите на далечинско управување (ДУ) и функциите на тие уреди -1 недела

- запознавање со разводни постројки од низок и висок напон и напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) и телекомуникациските (ТК) постројки -1 недела

- запознавање со електрични уреди на електровлечни возила и со работи на машиновонач на електровлечни возила -1 недела



- запознавање со организацијата на сообраќајот на возовите на електрифицираните пруги -1 недела
- работење под надзор на работи на електромеханичар за енергетска насока најмалку 2 месеца

#### **4) Електротехничар за телекомуникации**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела
- запознавање со работите на електротехничар за телекомуникации и тоа:
  - ТЕЛЕФОНСКИ АПАРТИ -3 недели
  - РЕГИСТРОФОНИ -3 недели
  - СИСТЕМ ЗА ПРЕНОС -5 недели
- работење под надзор на електротехничар за телекомуникации се врши во траење од најмалку 3 месеца

#### **5) Електротехничар за сигнално - сигурносни уреди**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела
- запознавање со електрични сигнално-сигурносни (СС) уреди со слободно шинирање на сигналните зависности, клучевната зависност и целосната релејна зависност - 2 недели
- запознавање со електрични уреди со релејни групи изведени во сите изведби -3 недели
- запознавање со напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) постројки, одржување, мерење и испитување -1 недела
- запознавање со автоматски пружен блок (АПБ), функцијата, напојувањето, испитувањето -1 недела
- запознавање со патни премини осигурени со механички или електромеханички уреди изведени во слободно шинирање -1 недела
- запознавање со патни премини со автоматски уреди со телеконтрола или контролни пружни сигнали -1 недела
- запознавање со авто-стоп уреди, пружни уреди (одржување) запознавање со сигнално-сигурносни (СС) уреди на телефон-сигнални постројки, начинот на функционирањето, испитувањето и одржувањето -1 недела
- запознавање со сигнално-сигурносни (СС) постројки во ранжирните станици -1 недела
- запознавање со работите на отпрачник на возови кои се однесуваат на функцијата на сигнално-сигурносните (СС) уреди -1 недела
- работење под надзор на работите на електротехничар за сигнално-сигурносни (СС) уреди најмалку 3 месеци

#### **6) Електротехничар за енергетски постројки**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела
- запознавање со техничките карактеристики на постројките уредите во рамките на работната организација -2 недели
- запознавање со работите на одржувањето на контактната мрежа (КМ) и постројките за секционирање -3 недели
- запознавање со уредите на електро влечна потстанција (ЕВП) и функцијата на овие уреди -2 недели

- запознавање со уредите за далечинско управување (ДУ) и функцијата на овие уреди - 1 недела

- запознавање со разводни постројки од низок и висок напон и со напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) и телекомуникациски (ТК) постројки -1 недела

- запознавање со електровлечни возила и работи на машиновозач на влечни возила -2 недели

- запознавање со организацијата на сообраќајот на возовите на електрифицирани пруги -1 недела

- работење под надзор на работи на електротехничар за енергетски постројки најмалку 3 месеци

(5) Практичното оспособување под надзор за работниците кои посредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во сообраќајно транспортната дејност и тоа за:

### **1) Сообраќаен инженер од железничка насока**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која се спроведува одлуката -1 недела

- запознавање со работите на свртничар и надзорник на свртници -1 недела

- запознавање со работите на попишувач на вагони и вагонски евидентичар -1 недела

- запознавање со работите на транзитер -1 недела

- запознавање со работите на маневрска работа -2 недели

- запознавање на работите на возоводител -2 недели

- запознавање на работите за магационер -1 недела

- запознавање на работите со телекомуникациски системи за врски и нивно функционирање -1 недела

- запознавање на работите на машиновозач-1 недела

- запознавање на работите за отпрачник на возови -2 недели

- запознавање на работите на службата за одржување на контактна мрежа (КМ) и електровлечна потстанција (ЕВП) -1 недела

- запознавање на работите на телекоманден центар и центар за далечинско управување (ЦДУ) -2 недели

- запознавање на работите со службата на сигнално-сигурносни (СС) уреди -1 недела

- запознавање на работите со службата за одржување на пруга -1 недела

- запознавање на работите на прегледувач на вагони -1 недела

- запознавање со работите за изработка на ред на возење -1 недела

- работење под надзор се врши на работите за отпрачник на возови најмалку 3 месеци

### **2) Дипломиран сообраќаен инженер од железничка насока**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која се спроведува одлуката -1 недела

- запознавање со работите на свртничар и надзорник на свртници -1 недела

- запознавање со работите на попишувач на вагони и вагонски евидентичар -1 недела

- запознавање со работите на транзитер -1 недела

- запознавање со работите на маневрска работа -4 недели

- запознавање на работите на возоводител -2 недели

- запознавање на работите за магационер -1 недела

- запознавање на работите со телекомуникациски системи за врски и нивно функционирање -2 недели

- запознавање на работите на машиновозач -2 недели

- запознавање на работите за отпрачник на возови -7 недели
  - запознавање на работите на службата за одржување на контактна мрежа (КМ) и електровлечна потстаница (ЕВП) -1 недела
  - запознавање на работите на телекоманден центар и центар за далечинско управување (ЦДУ) -2 недели
  - запознавање на работите со службата на сигнално-сигурносни (СС) уреди -1 недела
  - запознавање на работите со службата за одржување на пруга -1 недела
  - запознавање на работите на прегледувач на вагони -2 недели
  - запознавање со работите за изработка на ред на возење -1 недела
  - работење под надзор се врши на работите за отпрачник на возови најмалку 3 месеци
- (6) Практичното оспособување под надзор за работниците кои посредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во дејноста влеча и влечни средства и тоа за:

**1) Машински инженер за влеча и/или техничко вагонска служба**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со влечни локомотиви и нивно тековно одржување -5 недели
- запознавање со работите на помошник на машиновозач -3 недели
- запознавање со работите на машиновозач -5 недели
- запознавање со работите за изработка на ред на возење -1 недела
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела
- запознавање со работите на маневарски персонал -1 недела
- запознавање на работите на отпрачник на возови -1 недела
- запознавање со работите на службата за влеча, распоредот на службата, ЛО евиденција -2 недели
- работење под надзор на работите на машиновозач и/или прегледувач на вагони најмалку 3 месеци

**2) Дипломиран машински инженер за влеча и/или техничко вагонска служба**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со влечни локомотиви и нивно тековно одржување -5 недели
- запознавање со работите на помошник на машиновозач -3 недели
- запознавање со работите на машиновозач -6 недели
- запознавање со работите за изработка на ред на возење -1 недела
- запознавање со работите во работилница за тековно и инвестиционо одржување -5 недели
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -2 недели
- запознавање со работите на маневарски персонал -1 недела
- запознавање на работите на отпрачник на возови -2 недели
- запознавање со работите на службата за влеча, распоредот на службата, ЛО евиденција -2 недели
- работење под надзор на работите на машиновозач и/или прегледувач на вагони најмалку 3 месеци

**3) Електротехнички инженер за влеча и/или техничко вагонска служба**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со електровлечни возила и вагони, и нивното тековно одржување - 4 недели

- запознавање со работите на помошник на машиновозач -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач -3 недели
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -1 недела
- запознавање со работите на мневарски персонал -1 недела
- запознавање со работите на отправник на возови -1 недела
- запознавање со работите на службата за влеча, распоредот на службата и ЛО евиденција -5 недели
- запознавање со постројките на контактна мрежа (КМ), електровлечна потстаница (ЕВП) и центар за далечинско управување (ЦДУ) -2 недели
- запознавање со работите за изработка на ред на возење -1 недела
- работење под надзор на работи на машиновозач и/или прегледувач на вагони најмалку 3 месеци

#### **4) Дипломиран електротехнички инженер за влеча и/или техничко вагонска служба**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на единицата во која се спроведува стручната обука -1 недела
- запознавање со електровлечни возила и вагони, и нивното тековно одржување -7 недели
- запознавање со работите во работилница за тековно и инвестиционо одржување -3 недели
- запознавање со работите на помошник на машиновозач -1 недела
- запознавање со работите на машиновозач -4 недели
- запознавање со работите на прегледувач на вагони -2 недели
- запознавање со работите на мневарски персонал -1 недела
- запознавање со работите на отправник на возови -1 недела
- запознавање со работите на службата за влеча, распоредот на службата и ЛО евиденција -5 недели
- запознавање со постројките на контактна мрежа (КМ), електровлечна потстаница (ЕВП) и центар за далечинско управување (ЦДУ) -2 недели
- запознавање со работите за изработка на ред на возење -1 недела
- работење под надзор на работи на машиновозач и/или прегледувач на вагони најмалку 3 месеци

(7) Практичното оспособување под надзор за работниците кои посредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во дејноста за градење и одржување на пруги и тоа за:

#### **1) Градежен инженер за одржување и градење на пруги**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата на работната единицата во која обуката се спроведува -1 недела
- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на долен строј -4 недели
- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на горен строј -4 недели
- запознавање со алати и машини за одржување на пруга и пружни возила -2 недели
- запознавање со работите на чувар на пруга, чувар на патни премини, чувар на косина, мостови и тунели -1 недела
- запознавање со работите на водач на пружни работи -2 недели
- запознавање со работите на техничар за одржување на пруги -2 недели
- запознавање со работите на отправник на возови -1 недела

- запознавање на работите во работна единица за организација, распоред на служба, евиденција -2 недели

- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела

- работење под надзор на работите на техничар на одржување на пруги најмалку 3 месеци

## **2) Дипломиран градежен инженер за одржување и градење на пруги**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и со организацијата на работата на работната единица во која обуката се спроведува -1 недела

- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на долен строј -6 недели

- запознавање со работите на тековно и инвестиционо одржување на горен строј -6 недели

- запознавање со алати и машини за одржување на пруга и пружни возила -4 недели

- запознавање со работите на чувар на пруга, чувар на патни премини, чувар на косина, мостови и тунели -1 недела

- запознавање со работите на водач на пружни работи -2 недели

- запознавање со работите на техничар за одржување на пруги -2 недели

- запознавање со работите на отпражник на возови -1 недела

- запознавање на работите во работна единица за организација, распоред на служба, евиденција -4 недели

- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела

- работење под надзор на работите на техничар на одржување на пруги најмалку 3 месеци

(8) Практичното оспособување под надзор за работниците кои посредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај, според оваа програма, ги опфаќа активностите во електротехничката дејност и тоа за:

### **1) Електротехнички инженер за телекомуникации**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела

- запознавање со работите на електротехничар за телекомуникации и тоа за:

- ТЕЛЕФОНСКИ АПАРТИ -5 недели

- РЕГИСТРОФОНИ -5 недели

- СИСТЕМ ЗА ПРЕНОС -6 недели

- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела

- запознавање на работите во работна единица за организација, распоред на служба, евиденција -2 недели

- работење под надзор на електротехничар за телекомуникации се врши во траење од најмалку 3 месеца

### **2) Електротехнички инженер за сигнално - сигурносни уреди**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела

- запознавање со електрични сигнално-сигурносни (СС) уреди со слободно шинирање на сите видови зависности, клучевната зависност и целосната релејна зависност -3 недели

- запознавање со електрични уреди со релејни групи изведени во сите изведби -4 недели

- запознавање со напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) постројки, одржување, мерење и испитување -1 недела

- запознавање со автоматски пружен блок (АПБ), функцијата, напојувањето, испитувањето -2 недели
- запознавање со патни премини осигурени со механички или електромеханички уреди изведени во слободно шинирање -1 недела
- запознавање со патни премини со автоматски уреди со телеконтрола или контролни пружни сигнали -2 недели
- запознавање со авто-стоп уреди, пружни уреди (одржување) запознавање со сигнално-сигурносни (СС) уреди на телефон-сигнални постројки, начинот на функционирањето, испитувањето и одржувањето -2 недели
- запознавање со сигнално-сигурносни (СС) постројки во ранжирните стници -1 недела
- запознавање со работите на отпрачник на возови кои се однесуваат на функцијата на сигнално-сигурносните (СС) уреди -1 недела
- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела
- работење под надзор на работите на електротехничар за сигнално-сигурносни (СС) уреди најмалку 3 месеци

### **3) Електротехнички инженер за енергетски постројки**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела
- запознавање со техничките карактеристики на постројките уредите во рамките на работната организација -2 недели
- запознавање со работите на одржувањето на контактната мрежа (КМ) и постројките за секционирање - 4 недели
- запознавање со уредите на електровлечна потстанција (ЕВП) и функцијата на овие уреди -3 недели
- запознавање со уредите за далечинско управување (ДУ) и функцијата на овие уреди - 3 недели
- запознавање со разводни постројки од низок и висок напон и со напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) и телекомуникациони (ТК) постројки -2 недели
- запознавање со електровлечни возила и работи на машиновозач на влечни возила -3 недели
- запознавање со организацијата на сообраќајот на возовите на електрифицирани пруги -1 недела
- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела
- работење под надзор на работи на електротехничар за енергетски постројки најмалку 3 месеци

### **4) Дипломиран електротехнички инженер за телекомуникации**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела
- запознавање со работите на електротехничар за телекомуникации и тоа за:
  - ТЕЛЕФОНСКИ АПАРТИ -6 недели
  - РЕГИСТРОФОНИ -7 недели
  - СИСТЕМ ЗА ПРЕНОС -10 недели
- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела
- запознавање со работите на отпрачник на возови кои се однесуваат на функцијата на телекомуникации -1 недела
- запознавање на работите во работна единица за организација, распоред на служба, евиденција -2 недели

- работење под надзор на електротехничар за телекомуникации се врши во траење од најмалку 3 месеца

**5) Дипломиран електротехнички инженер за сигнално - сигурносни уреди**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обука -1 недела

- запознавање со електрични сигнално-сигурносни (СС) уреди со слободно шинирање на сите видови зависности, клучевната зависност и целосната релејна зависност - 4 недели

- запознавање со електрични уреди со релејни групи изведени во сите изведби -8 недели

- запознавање со напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) постројки, одржување, мерење и испитување -2 недели

- запознавање со автоматски пружен блок (АПБ), функцијата, напојувањето, испитувањето -4 недели

- запознавање со патни премини осигурени со механички или електромеханички уреди изведени во слободно шинирање -2 недели

- запознавање со патни премини со автоматски уреди со телеконтрола или контролни пружни сигнали -3 недели

- запознавање со авто-стоп уреди, пружни уреди (одржување) запознавање со сигнално-сигурносни (СС) уреди на телефон-сигнални постројки, начинот на функционирањето, испитувањето и одржувањето - 3 недели

- запознавање со сигнално-сигурносни (СС) постројки во ранжирните станици -1 недела

- запознавање со работите на отпрачник на возови кои се однесуваат на функцијата на сигнално-сигурносните (СС) уреди -1 недела

- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела

- работење под надзор на работите на електротехничар за сигнално-сигурносни (СС) уреди најмалку 3 месеци

**6) Дипломиран електротехнички инженер за енергетски постројки**

- запознавање со прописите за лична безбедност, безбедност и здравје при работа и организацијата на работата на работната единица, во која единица се спроведува стручната обуката -1 недела

- запознавање со техничките карактеристики на постројките уредите во рамките на работната организација - 2 недели

- запознавање со работите на одржувањето на км и постројките за секционирање -8 недели

- запознавање со уредите на електрично-вечна потстанција (ЕВП) и функцијата на овие уреди - 3 недели

- запознавање со уредите за далечинско управување (ДУ) и функцијата на овие уреди - 2 недели

- запознавање со разводни постројки од низок и висок напон и со напојни уреди на сигнално-сигурносни (СС) и телекомуникациони (ТК) постројки -4 недели

- запознавање со електровечни возила и работи на машиновозач на влечни возила - 4 недели

- запознавање со организацијата на сообраќајот на возовите на електрифицирани пруги -1 недела

- запознавање со работите за изработка на возен ред -1 недела

- запознавање на работите во работна единица за организација, распоред на служба, евиденција - 2 недели

- работење под надзор на работи на електротехничар за енергетски постројки најмалку 3 месеци.

Прилог бр. 6

**ПРОГРАМА  
ЗА СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ КОИ УЧЕСТВУВААТ ВО  
ВРШЕЊЕТО НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ**

**ДЕЛ I**

**СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ КОИ НЕПОСРЕДНО  
УЧЕСТВУВААТ ВО ВРШЕЊЕ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ**

Програмата за проверка на стручното оспособување на работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај ги опфаќа сите материјали и прописи од каде што можат да го стекнат своето знаење и повремено вонредно да се поучуваат за измените и дополнувањата на тие материјали и прописи.

(1) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од сообраќајно транспортната дејност за занимањето:

1) Сообраќаен работник се:

- Одредби кои произлегуваат од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и Законот за превоз на опасни материји во патниот и железничкиот сообраќај.

- Одредбите опфатени во Правилникот за сигнални знаци и сигнални ознаки на железничките пруги и возот, видот, значењето, формата, бојата и најмалата далечина на видливоста на сигналните знаци и ознаки, како и местата на нивно вградување, односно поставување и начин на нивна употреба: употреба и одржување на сигналните средства; основно познавање на постојаните сигнали; видови на главни сигнали; сигнални знаци; дополнителни сигнали на главните сигнали и претсигнали; покажувачи за колосек; гранични колосечни сигнали; маневарски сигнали, сигнали на вагонски ваги; сигнали за електрична влека; свртнички сигнали; сигналите на возовите, на маневарките, на потискувалките, на одделни вагони, пружни возила; сигнални знаци на возниот, станичниот персонал, маневарскиот персонал, пружниот персонал; сигналните ознаки: неважење на сигнали, меѓник, граница на отсек, место на запирање, преносни пружни опоменици, ознаки на предмети кои навлегуваат во слободниот профил, граница на изолиран преклоп, почеток и крај на пруга со автоматски пружен блок (АПБ) и телекоманда на сообраќај (ТК).

- Одредбите опфатени во Сообраќајниот правилник кои содржат: службени и работни места; употребливост на персоналот; распоред, прием и предавање на служба; службени знаци и однесување на железничките работници; пружни станични и сообраќајни постројки; видови на возила и нивните означувања; маневрирање; составување на возови; состав на воз кој се потиснува; видови на кочници на возилата и распоред на кочниците во возот; кочење при маневрирање; поместување на вагони со нерамномерен товар; видови, поделба и означување на возовите; брзина преку свртници и свртничко подрачје; сообраќај на возови и маневарски состав до извесно место на отворена пруга; заквачување и отквачување на возила, оставање на вагони на отворена пруга, обезбедување возила од самораздвижување и средства за обезбедување, општи поими за возниот ред; начин на известување на маневарскиот персонал за сообраќајот на возовите; маневрирање на колосеците на електрифицираните пруги; основни поими за пружни возила, затвор на



пруга и вонредни настани; вонредно запирање на воз на отворена пруга, заштитување на воз, продолжување на возење во делови, повлекување на возови, запирање на одбегнати возила, деловен ред на станица и технолошки процес на работа на станица.

- одредби од Упаството за употреба на вагони и товарен прибор кое содржи дел за серии и потсерии на вагони и знаци на сопственост, оlistување на вагоните, вагонски листици, технички вагонски листици, транспортно – манипулативни листици и листици за обележување на пратките на опасни материјали.

- одредби од Правилникот за взаемна употреба на патнички и товарни вагони во меѓународниот сообраќај кој содржи дел за видови на возни средства и составните конструктивни елементи на патничките и товарните вагони.

- одредби од Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на сигнално-сигурносни и телекомуникациски уреди и Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на сигнално-сигурносни, телекомуникациони уреди, објекти и постројки кои содржат основни елементи на сигнално- –сигурносни уреди; свртнички поставни направи, свртнички брави, лизгалки; основни елементи на телефонските апарати и врски на радио уредите и разгласните уреди и нивното користење во ранжирните и поголемите станици.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

2) Сообраќајно транспортен работник се:

- Одредби кои произлегуваат од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област, Закон за договори за превоз и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Сигнални прописи кои важат за занимањето сообраќаен работник наведени во став (1), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Сообраќајни прописи кои важат за занимањето сообраќаен работник наведени во став (1), точка 1, алинеа 3 од оваа програма и објавување на сообраќајот на возовие на службените места на пругата, на пружниот, станичниот и возниот персонал; поделба на пругата на просторни отсеци; придружни исправи на возовите; основни поими за писмените налози; број и распоред на возопридружниот персонал кај возот, право на патување на влечните возила, брзина на возење преку свртничко и станично подрачје; регулирање на движењето на возовите; основни поими за дозволување, вкрстување, престигнување, авизи и одјави; примање на возовите во станицата и отпремање на возовите; отпремање на едноподруго возовите кога договарањето е невозможно; видови на состанување на возови и основи за вкрстување на возовите; должности на возниот персонал кај возот; на електрифицираните пруги, на пругите опремени со АПБ или со телекоманда; состав на возовите и маневарските состави до извесно место на отворена пруга, повлекување на возот од отворена пруга во позадната станица; сообраќај на возовите на пругите на кои во службените места се прекинува службата, прекин и почеток на службата во службените места со ограничено работно време; барање и пружање помош на воз на пруга; движење на пружните возила и пропусница; затворање на пруга— колосек; вонредни настани; задржување на возот пред просторниот сигнал; запирање на возењето на возот од отворена пруга; сообраќај на помошни службени возови; постапка кога возот кој барал помош може да го продолжи возењето пред да стигнала помошната локомотива; употреба на снежни гртала; постапка кога возилата ќе одбегнат: општи одредби за возење на пружни возила; движење на пружни возила на пруга; основни елементи на телефонските пружни врски и нивното користење и сообраќајни евиденции;

- Упаство за ракување со електрорелејните сигнално-сигурносни уреди во станиците кое содржи дел за ракување со локални поставувачи; ракување на самото место со свртници осигурани со електрорелејно осигурување;

- Упаство за маневрирање кое содржи општи правила за маневрирање, вршење на маневарски работи, заквачување, маневарски патишта на возењето, договарање при маневрирање, видови движења, маневрирање на главни колосеци и отворена пруга и посебни мерки на безбедност при маневрирањето;

- Упаство за кочење кое содржи кочници и кочење на возови; видови и системи на кочници; менувачки уреди на воздушните кочници, кочни славини, спојници и откочник; проверка на исправноста на кочниците, основни поими за потребната и стварната кочна маса; кочна маса; распоред на кочниците во возот

- Важечки возен ред;

- прописи од Упаството за употреба на вагони и товарен прибор и прописи од Правилникот за взаемна употреба на патнички и товарни вагони во меѓународниот сообраќај кои содржат дел за видови на возни средства и составните конструктивни елементи на патничките и товарните вагони кои содржат познавање на видови на вагони; обележување на вагоните со знаците на сопственост, сериите, потсериите, останатите ознаки и натписи; подвижни вагониски делови; преглед на вагони; опрема на вагони ; пробни возења; должности на персоналот во поглед на постапката со вагоните; познавање на вагоните ; општи прописи за товарење на вагоните; оlistување на вагоните; вагониски листици, технички- вагониски листици, транспортно-манипулативни листици и листици за обележување на пратките на опасни материјали; основно познавање на прописите за взаемна употреба на товарните вагони во меѓународниот сообраќај; обележување , оlistување , враќање на вагоните и приборот; видови контејнери и нивно обележување; палети и бокс палети.

- прописи од Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на сигнално-сигурносни и телекомуникациски уреди и Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на сигнално-сигурносни, телекомуникациони уреди, објекти и постројки кои содржат основни технички карактеристики на свртница; видови возни средства и основни конструктивни елементи на патничките и товарните вагони -таблица; основни елементи на сигнално-сигурносни уреди, свртнички поставни справи, свртнички брави, слизгалки, механички сигнали, електромеханички блок-уреди, релејни уреди и локални поставувачи; основни елементи на телефони и на телефонски уреди, радио-уреди и разгласни уреди и нивно користење во ранжирните и поголемите станици.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

3) Техничар за сообраќајно транспортна дејност се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област, Закон за договори за превоз и Законот за превоз на опасни материи во делот за превоз на опасни материи по железница;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

(2) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од дејноста за влеча и влечни средства и тоа за:

1) Помошник машиновозач на влечни возила се:

- Одредби кои произлегуваат од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Сите одредби кои произлегуваат од Правилникот за сигнални знаци и сигнални ознаки на железничките пруги и возот, видот, значењето, формата, бојата и најмалата далечина на видливоста на сигналните знаци и ознаки, како и местата на нивно вградување, односно поставување и начин на нивна употреба.

- Одредбите опфатени во Сообраќајниот правилник кои содржат познавање на службени и работни места; познавање на пружни, станични сообраќајни постројки; маневрирање, заквачување и отквачување на возила; употреба на локомотиви; право на патување на локомотива, опрема на локомотива; кочење на возови и проба на кочници; обезбедување на влечни возила и возови од самораздвижување; видови возови и нивно означување; составување возови и писмени налози; објавување на сообраќајот на возовите; придружни исправи на возот; отпремање на возови; должности во појдовна станица, за време на патувањето, задржување во службени места и по завршување на патувањето; исклучително запирање на воз на отворена пруга и мерки за осигурување; исклучително запирање или поминување на службено место; сообраќај на возови на пруги со ограничено работно време, на електрифицирани пруги, на пруги опремени со автоматски пружен блок (АПБ) или телекоманда; возење на помошни локомотиви и возови; затвор на пруга и колосек; вонредни настани.

- Одредби опфатени во Упаството за кочење на возови кое содржи одредување на тежината, должината, составот и кочењето на возот; општо и основно познавање на организирањето на сообраќајната служба; работење на електрифицирани пруги, на пругите опремени со автоматски пружен блок (АПБ) или телекоманда; системи на кочници на возилата и кочење на возовите и возилата;

- Одредби опфатени во Правилникот за одржување на железнички возила кој содржи општи поими за сите влечни возила; поделба на влечните возила според видот и намената; означување на влечните возила; познавање на главните составни склопови и делови на сите видови влечни возила; дизел и електро мотор, преносник на сила, основа, тркачка машина; основни поими за работата на дизел и електро моторот; двотактни и четвортактни дизел-мотори; опис и принцип на работа на дизел-моторот, вбризување на гориво; опис на составните делови на дизел-моторот; опис и задача на уредите за подмачкување и ладење на дизел-моторот и набавка на гориво; преносници на сила, видови на преносници и задача; команден уред на дизел-влечните возила и опис, на управувачницата; опис и задача на составните делови на основата на тркачката машина; детален опис на парниот генератор за греење; составни делови; начин на работа и ракување; познавање на шема на парен генератор; уред за кочење-кочници; задача на кочниците, опис и поделба; опис и начин на дејствување на рачната кочница и на кочницата за случај на опасност; опис и принцип на работа на воздушна кочница; опис и задача на уредот за будност-будникот; опис и начин на дејствување на шинска кочница, основни елементи и принцип на работа на автостоп-уредите; начин на поставување на радио-дисепчерскиот систем и дигиталните информации на дизел-влечното возило; уреди на електровлечните возила кои електричната енергија ја претвораат во механичка; уред за одземање на струја од контактната мрежа (пантограф); стабилни електрични постројки за снабдување со електрична енергија; основни поими за производство и пренос на електрична енергија; помошни машини и уреди на електровлечни возила; командни уреди на електровлечните возила и опис на управувачницата; мазиво кај влечните локомотиви и песок за зголемување на триењето (видови сместување, особини и подготовка на употреба).

- Одредби опфатени во Правилникот за влеча кој содржи техничко опслужување и нега на сите видови влечни возила кои содржат: подготовка на сите влечни возила за пат; работата со генераторот на пара и греење на патничките вагони; постапки при враќање од пат; осигурување на влечните возила во зимски услови.

- Одредби опфатени во Упаството за работа на персоналот на влечното возило кое ги содржи сите нормативни акти кои се однесуваат на работата на персоналот на влечните возила, греењето на возовите, осигурувањето на сообраќајот во текот на зимата, одржувањето на железничките возила,

- Одредби опфатени во Упаството за сигнали на електрична влеча, Упаство за работа на електрифицирани пруги, Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на стабилни постројки за електрична влеча со монофазен систем 25 KV, 50 Hz, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на стабилни постројки за електрична влеча со монофазен систем 25 KV, 50 Hz, Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на сигнално-сигурносни и телекомуникациски уреди и Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на сигнално-сигурносни, телекомуникациони уреди, објекти и постројки кои содржат основни елементи од сигнално-сигурносни (СС) уреди; свртнички поставни наприви; свртнички брави; лизгалки; основни елементи од телефонски апарати и врски на радиоуреди и разгласни уреди и нивно користење.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби кои се опфатени во Упаството за брзиномерни уреди;

- Одредби кои се опфатени во Упаството за прегледувачи на вагони;

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

2) машиновозач на влечни возила се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеја 2 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеја 3 од оваа програма и детални прописи за маневрирање; потискување на возови со заквачена и незаквачена локомотива до извесна точка на отворена пруга; сообраќај на возови и маневарски состави до извесна точка на отворена пруга; фаќање на одбегнати возила со локомотива; станични колосечни и ранжирни капацитети; средства за разбирање при маневрирање; обележување на вагони.

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеја 4 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеја 5 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеја 6 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеја 7 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеја 5 од оваа програма;

- Одредби кои се опфатени во Упаството за брзиномерни уреди;

- Одредби кои се опфатени во Упаството за прегледувачи на вагони;

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

3) машиновозач за маневра на влечни возила се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Одредби опфатени во сообраќајниот правилник кои содржат познавање на службени и работни места; познавање на пружни, станични сообраќајни постројки; маневрирање, заквачување и отквачување на возила; употреба на локомотиви, опрема на локомотива; кочење на возови и проба на кочници; обезбедување на влечни возила и возови од самораздвижување; видови возови и нивно означување; составување возови и писмени налози, сообраќај на возови на електрифицирани пруги, возење на помошни локомотиви и возови; затвор на пруга и колосек; вонредни настани, детални прописи за маневрирање; потискување на возови со заквачена и незаквачена локомотива до извесна точка на отворена пруга; сообраќај на возови и маневарски состави до извесна точка на отворена пруга; фаќање на одбегнати возила со локомотива; станични колосечни и ранжирни капацитети; средства за разбирање при маневрирање; обележување на вагони.

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 4 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 5 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 6 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 7 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 5 од оваа програма;

- Одредби кои се опфатени во Упаството за брзиномерни уреди;

- Одредби кои се опфатени во Упаството за прегледувачи на вагони;

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

4) Техничар за влеча - машиновозач за влечни возила се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Прописи од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

5) Техничар за техничко вагонскаслужба - прегледувач на вагони се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Одредби опфатени во сообраќајниот правилник кои содржат познавање на службени и работни места; познавање на пружни, станични сообраќајни постројки; маневрирање, заквачување и отквачување на возила; употреба на локомотиви, опрема на локомотива; кочење на возови и проба на кочници; обезбедување на влечни возила и возови од самораздвижување; видови возови и нивно означување; составување возови, сообраќај на возови на електрифицирани пруги, возење на помошни локомотиви и возови; вонредни настани, детални прописи за маневрирање; потискување на возови со заквачена и незаквачена локомотива до извесна точка на отворена пруга; сообраќај на возови и маневарски состави до извесна точка на отворена пруга; фаќање на одбегнати возила со

локомотива; средства за разбирање при маневрирање; обележување на вагони и технички елементи за изработка на возен ред, средства за комуникација.

- Одредби опфатени во Правилникот за одржување на железнички возила, Упаството за употреба на вагони и товарен прибор, прописи од Правилникот за взаемна употреба на патнички и товарни вагони во меѓународниот сообраќај, одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги кој содржат поделба на железничките вагони според намената; поделба на патничките вагони според составот на тркачкиот строј, патничките класи, внатрешниот распоред и опрема, конструкцијата на вагонскиот сандак, опремата и дополнителните уреди за превоз на соодветна стока; поделба на вагони за специјални цели; главни составни делови на железничките вагони; долната вртлива основа со тркалачки уреди; составни елементи на долната основа; обем и главни димензии на долната основа; тркалачки уреди—опис на составните делови на тркалачките уреди; вртлива подношка; опис на една од воведените конструкции на вртлива подношка кај патничките вагони и една конструкција кај товарните вагони; осни склопови; составни делови на осните склопови; мерки и облик на обрачот и причина за неговата конична површината на тркалање; осни лежишта, нивна задача и видови; оставни делови на лизгачките лежишта, опис на уредите за подмачкување на ракавците; составни делови на тркалачките лежишта; поставување на тркалачкото лежиште на ракавецот; предности на тркалачките лежишта во однос на лизгачките и причината за преминот кај овие вагони на тркалачки лежишта; носечки федери и закачалки, задача и видови; влечен и одбивен уред; задача и составни делови; опис на сите типови на влечен и одбивен уред на вагоните; вагонски сандак на патнички вагони; опис на елементите на вагонскиот сандак; облици на вагонскиот сандак; опис на вагонскиот сандак во однос на употребата на материјалот заради олеснување на сандакот и зголемување на отпорноста против несреќи и сл; главни технички и експлоатационски карактеристики на вагоните; вагонски сандак на товарни вагони; опис на конструкцијата на сандакот и уредите на товарните вагони (затворени, отворени, плато- вагони со ниска страница, вагони цистерни, вагони со покрив кој се отвора, двокатни товарни вагони за превоз на автомобили, вагони ладилници, вагони за специјални товари и превози со автоматски истовар, вагонска пружна дигалка); главни и експлоатационски карактеристики на товарните вагони; уреди на патничките вагони; уреди за греење на патничките вагони, видови, примена и опис на конструкцијата на уредите, со шема за греење со пара, топла вода, електрична енергија и топол воздух; клима-уред; уред за осветлување на патничките вагони, видови, примена и опис на конструкцијата на уредот, со шема за осветлување со електрична енергија; уред за проветрување на вагоните.

- Одредби опфатени во Упаството за кочење кое содржи познавање на уреди за кочење-кочници кои содржат: задача и поделба на уредите за кочење, опис и работа на рачна кочница; принцип на работа на кочница со збиен и разреден воздух, опис на уредите на кочниците на вагоните и улогата на секој поединечен дел; опис и начин на дејствување на уредите за кочење во случај на опасност; поим на триење, техника на кочење, коченост, кочна тежина, превртна тежина, стабилни кочења, приспособување на кочната сила на оптоварувањето.

- Одредби опфатени во Правилникот за техничко вагонска служба, прописи опфатени во Упаството за прегледувачи на вагони, прописи опфатени во Упаството за обезбедување на сообраќај во текот на зимата, прописи од Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на стабилни постројки за електрична влека со монофазен систем 25 KV, 50 Hz и прописи од Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на стабилни постројки за електрична влека со монофазен систем 25 KV, 50 Hz кои содржат работа на персоналот на

техничко вагонска служба, греењето на возовите, осигурувањето на сообраќајот во текот на зимата, одржувањето на железничките вагони, работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 KV, 50 Hz; основни елементи од сигнално-сигурносни (СС) уреди; прописи за товарање, дезинфекција, дезинсекција, дератизација на вагони.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај
- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

(3) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од дејноста за градење и одржување на пруги и тоа за:

1) Чувар (на пруга, на мост, на тунел, на косина, на патен премин, на бавно возење и на свртница) се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана градежната област на пругите и пружните постројки;

- Прописи кои се опфатени во став (1), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Прописи кои се опфатени во став (1), точка 1, алинеа 3 од оваа програма и сообраќај на возови пред време, регулирање на сообраќај на возови (авиза-најавување), обезбедување на железничкиот сообраќај од страна на чуварот, извод од ред на возење и објавување на промени во сообраќајот на пружниот персонал;

- Одредби опфатени во Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на долниот строј на пругите, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на долниот строј на пругите, Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на горниот строј на пругите, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на горниот строј на пругите, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на стабилните постројки за електрична влеча со монофазен систем 25 kV, 50 Hz и Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај кои содржат познавање на основните должности на работите во рамките на занимањето чувар; работи кои ги извршува чуварот, при стапувањето на должност; познавање и употреба на сигналните средства, алати, материјали и службената облека; забрана на напуштање на делот на пругата кој му е доверен за чување и замена; постапка за време на бура, силен дожд, пороен дожд, поплава, одрон на земја или карпи, земјотрес и сл; постапка за време на паѓање на снег и виулица; односот на чуварот спрема соседните сопственици на земјиште; пожарен реон и спречување на пожар; пристап на пругата, посебни мерки за безбедност во железничкиот сообраќај и редот на железницата; предмети најдени на пруга; надзор над премините во рамнината на колосеците и ракување со браниците; чување на телекомуникациски, електричните и останатите водови; однос на чуварот на пругата спрема лицата кои се наоѓаат или одат по пругата а не се железнички работници; општо познавање и опис на елементите на долниот строј; значење на одводнувањето на земјаниот труп; планум на пруга и негово значење; одржување на планумот, банкните и одводните заштитни ровови; уредување и одржување на патните премини; општи поими за слободниот и товарниот профил и главни мерки; видови мостови и пропусти спрема материјалот од кој се изработени; називи на одделни елементи (столбови, квадери, лежишни греди, крила, кегли, главен распон, отвор, носачи, коловозни носачи); должност на чуварот при преглед на мостовите; основно за потпорните и обложените сидови и должности на чуварот при обиколувањето, основно за тунелите и должности на чуварот при обиколувањето, преглед на падини, пронаоѓање на лабилен камен, негово осигурување или отстрнување; опис на постојаните ознаки на пругата, нивната цел; општо за снегобраните (постојани, подвижни), палисадни карпи и нивната улога, општо за снегозаштитните појаси и должности на чуварот во врска со ова; елементи на горниот строј (завеса, колосечен прибор, шини); споеви (состави во колосекот); улога и значење на

шините, праговите и ситниот колосечен прибор; основно за уредувањето на колосеците во правец и кривина (наклон на шините, ширина на колосек во правец и во кривина, надвишување на надворешната шина во кривините, преодни рампи, преломи на нивелета, дилатации, ширина на жлеб за премин на тркалата); осигурување на напрснати шини во колосекот (привремено и постојано); основни поими за одржување и контрола на состојбата на колосеците и свртниците заварени во долги тракови; основно познавање на изолационите состави, пружниот дел на автостоп уредот, автоматски уреди за подмачкување, нивните функции и начин на одржување; контрола на каблите за заземјување и на спојните врски на електрифицираните пруги; познавање и начин на употреба на шински термометри, посебно должности на чуварот при обиколка на пругата (постапка при уочено бочно или вертикално поместување на колосекот, затворање на дилатационите направи и прекршување на шините); односно за дилатационите направи и свртници и улогата на одделни елементи (јазичиња, корен, шини воѓици, крилни шини итн.); основно за одржување на колосекот (дигање, подбивање на насоката на нивелетата); одржување на праговите во колосекот и надвор од колосекот (потковување, измена на чеповите на затегнувањето и премачкување); познавање на пружните материјали алати, опрема и машини за пружни работи; детално познавање на примената на сите алати со кои ракуваат пружните работници, колосечен размерник за мерење на проширувањата и надвишувањата; распоредни прагови, равналка и подравналка, челична лента за мерење на должина, мерачи на дилатација; општо познавање на опремата и машините; работни алати за сечење, точење, свиткување и исправање на шините; пружни триколки, пружна количка, помали моторни дрезини и други превозни средства за обиколување на пругата и за префрлување на алатот, материјалот и работниците на пругата; разни типови на машини за полагање и уредување на колосекот.

- Одредби опфатени во Правилникот за поблиските технички критериуми за спроведување на заштитни мерки на контактна мрежа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV, 50 Hz, како и на сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа кои содржат запознавање со основните делови на контактната мрежа, повратниот вод и заземјување, како при обиколката да можат да се воочат неправилностите на нив; запознавање со опасностите од присуство на напон во повратниот вод и проводниците на заземјувањето; запознавање со постапките на пријавување на воочените неправилности на контактната мрежа во токот на обиколката.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

2) Возач на моторни пружни возила се:

- Сите прописи кои се опфатени во став (2), точка 2 во оваа програма, освен алинеа 5 и одредби за одржување на пружни возила, општи поими за сите пружни возила; поделба на пружни возила според видот и намената; означување на пружни возила; познавање на главните составни склопови и делови на сите видови пружни возила; дизел мотор, преносник на сила, основа, тркачка машина; основни поими за работата на дизел моторот; преносници на сила, видови на преносници и задача; команден уред на пружните возила и опис на управувачницата; опис и задача на составните делови на основата на тркачката машина; уред за кочење-кочници; задача на кочниците, опис и поделба; опис и начин на дејствување на рачната кочница и на кочницата за случај на опасност; опис и принцип на работа на воздушна кочница; опис и задача на уредот за будност-будникот; основни елементи и принцип на работа на автостоп-уредите; начин на поставување на радио-дисепчерскиот систем и дигиталните информации на пружното возило;



- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај.
- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

3) Ракувач на машини за пружни работи се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана градежната област на пругите и пружните постројки;

- Прописи опфатени во став (2), точка 1, алинеа 2 и алинеа 3 во оваа програма

- Прописи опфатени во став (3), точка 1, алинеа 4 во оваа програма и основно познавање на армирано бетонски, дрвените прагови (обични, мостовски, свртнички) и на армирано-бетонските завеси, шини и колосечни прибор; познавање и употреба на противпожарниот материјал и средства, манипулација со материјалот (товарење, превоз, истовар, слагање, заштита и друго); требување на материјали, трошење и правдање; елементи на долниот строј, опис, цел и главни мерки на елементите на долниот строј; основно познавање за мостовите, пропустите, тунелите, за патните премини во ниво (уредување и одржување), габарит, товарен, профил и негабаритни места; елементи на горниот строј, типови на горниот строј; основно за составите во колосекот, улога и значење на шините, праговите, надворешниот и прицврсниот прибор и застор во колосекот; порамнување на колосеците во правец и кривина, ширина на колосеците, наклон на шините во правец и кривина, надвишување на надворешната шина, преодни рампи, преломи на нивелетата, дилатации, ширина на жлебот за премин на тркалата, брзини на возилата во зависност од претходните елементи ; основни поими за скратениците, дилатационите направи и изолираните состави; познавање на елементите кај свртниците и вкрстување (јазичиња, корен, срце, шини водилки, крилни шини итн.), познавање на елементите на електрификацијата и сигнализацијата кои се во врска со горниот строј, споеви на составите, кабли за заземјување; пружен дел, автостоп-уредите, шински контакти, бројачи на оски и машините и алатите за пружни работи кои содржат: бензин, нафта и мазиво, нивните особини, транспорт, сместување и чување, општо познавање на алатот за пружни работи, начин на употреба, транспорт и одржување; опис, намена, работа, работен ефект и одржување на сите машини за пружни работи на горниот строј, познавање, начин на работа и одржување на машините за обиколка на пругата и за транспорт на пружните материјали, пружниот персонал, моторни триколки, пружни колички, лесни и тешки моторни дрезини; пружни автомобили и полесни локомотиви; преглед на оските и тркалата на самоодните машини; кожници; познавање на работата на погонските мотори кај машината; брзина на возење на самоодна машина и нејзино дотерување; обележување на видот на машините за пружни работи; уредување и опрема на гаража, складови и стоваришта за сместување ; преглед и помали поправки на машините за пружни работи.

- Прописи опфатени во став (3), точка 1, алинеа 5 во оваа програма.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

4) Водач на пружни работи се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана градежната област на пругите и пружните постројки;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Одредбите опфатени во Сообраќајниот правилник кои содржат: службени и работни места; употребливост на персоналот; распоред, прием и предавање на служба; службени знаци и однесување на железничките работници; пружни станични и сообраќајни постројки; видови на возила и нивните означувања; маневрирање; составување на возови; видови на кочници на возилата и распоред на кочниците во возот; кочење при маневрирање; поместување на вагони со нерамномерен товар; видови, поделба и означување на возовите; брзина преку свртници и свртничко подрачје; сообраќај на возови и маневарски состав до извесно место на отворена пруга; заквачување и отквачување на возила, оставање на вагони на отворена пруга, обезбедување возила од самораздвижување и средства за обезбедување, општи поими за возниот ред; начин на известување на маневарскиот персонал за сообраќајот на возовите; маневрирање на колосеците на електрифицираните пруги; основни поими за пружни возила, затвор на пруга и вонредни настани; вонредно запирање на воз на отворена пруга, заштитување на воз, продолжување на возење во делови, повлекување на возови, запирање на одбегнати возила, деловен ред на станица и технолошки процес на работа на станица, сообраќај на возови пред време, регулирање на сообраќај на возови (авиза-најавување), обезбедување на железничкиот сообраќај од страна на чуварот, извод од ред на возење и објавување на промени во сообраќајот на пружниот персонал, телекомуникациски уреди, принцип на работа и нивното користење; пружни телекомуникациони уреди, радио-диспечерски уреди, вземјување на телекомуникациски уреди, заштита на пружните телекомуникациски постројки од влијанието на струјата на влеча и затвор на пруга на колосек.

- Прописи опфатени во став (3), точка 3, алинеа 3 во оваа програма

- Одредби опфатени во Упаството за алатот и машините кои содржат: познавање и начин на употреба на алатот, рачниот и механизираниот и машините за транспорт и на работите со завесниот материја, пргавите, шините надворешниот и прицврсниот материјал и за регулирање на колосеците; опрема за работите за контрола на нивелетата и оските на колосекот за мерење температурата на шините, пружни вагонетки, моторизирани вагонетки и нивните брзини, бетонски мешалки и дробилки за завесни материјали, употреба, сместување, чување, одржување и транспорт на алатот и машините; основно позн авање на тешките и полесните машини за чистење снег на отворена пруга и во станиците, ознаки и облежување на моторните работнички колички и време на периодични прегледи и поправки, познавање на називите и општите функции на моторот, начин на подмачкување на моторот и неговото снабдување со гориво, со општи поими за мазивото и горивото, чување и негување на моторот; поставување на моторот на работнички колички и негово пуштање во работа; правилен распоред на товарот на моторните работнички колички (материја, луѓе итн.), возење по пруга со моторна работничка количка; запирање од полна брзина на моторни работнички; колички; отстранување од пруга на моторни работнички колички.

- Одредби опфатени во Правилникот за поблиските технички критериуми за спроведување на заштитни мерки на контактна мрежа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV, 50 Hz, како и на сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа кои содржат запознавање со основните делови на контактната мрежа, повратниот вод и заземјување, како при обиколката да можат да се воочат неправилностите на нив; запознавање со опасностите од присуство на напон во повратниот вод и проводниците на заземјувањето; запознавање со постапките на пријавување на воочените неправилности на контактната мрежа во токот на обиколката.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

5) Техничар за одржување на пруги се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана градежната област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка, а од сообраќајниот правилник: видови на службени места, начин на означување на свртници, станични и ложилнички колосеци, видови свртници и начин на осигурување, пружни ознаки и браници, поделба на пругите на просторни отсеци и поим на овие отсеци, видови на состанувања на возовите, видови на писмени налози; време и начин на објавување на промените во сообраќајот на возовите на пружниот персонал; употреба на книшката на возниот ред и изработка на изводи од возниот ред за пружниот персонал; видови и начин на означување на возовите; ракување со браниците при сообраќајот на возовите и пружните возила: брзина на возење преку свртници; поим на сообраќајот на возовите предвреме, по правилен и неправилен колосек; начин на заштитување на возот на отворена пруга; должности на чуварот на пругата при сообраќајот на возовите, поим на предвидено и непредвидено затворање на колосек; барање одобрение и постапка на пружниот персонал за време на затворањето на пругата и колосекот, сообраќај на работни (материјални) возови до извесна точка на отворена пруга; барање на одобрение и постапка на пружниот персонал за време на возењето и работата, исклучител премин и запирање на воз во службено место каде по возниот ред има, односно нема задржување, право на возење на локомотива, товарни возови и службени коли, поим и видови на пружни возила, употреба, ознаки, опрема и придружба на пружните возила, составување и склопување на пружни возила на и од колосек, брзина и меѓусебно закачување; пренесување на експлозив со пружни возила, должности на водачот на пружното возило пред возењето, за време на возењето и по завршувањето на возењето, сместување и осигурување на работничките колички од одбегнување; патен лист и пропусница за сообраќај на пружните возила и начин на употреба; додавање на приколки и товарни коли на пружните возила, закачување на пружните возила за возовите; заштитување на пружните возила; ракување со главните сигнали за време на сообраќајот на пружните возила; истовремено движење на повеќе одвоени пружни возила меѓу две службени места, оставање на приколки на пружни возила на отворена пруга заради товарење или истовар; воведување во сообраќај на моторно пружно возило како воз, поим и пријавување на вонредни настани; постапка во случај на раскинување на воз, одбегнување на возило и во случај на неспособност на пругата за сообраќај на возовите; постапка при сообраќај на снежни гртала (ралици) во временско растојание пред возот, видови на железнички вагони, користење на вагоните за особени железнички цели.;

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

(4) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од електротехничката дејност и тоа за:

1) Електромеханичар за телекомуникации се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана електротехничката област;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Одредбите опфатени во Сообраќајниот правилник кои содржат: поим на сообраќајна служба, употребливост на персоналот, пружни, станични и сообраќајни постројки, поделба и означување на возовите; објавување на сообраќајот на возовите на одредени службени работни места; отпремање на лица со товарни возови; регулирање на движењето на возовите; поим на дозволување одјава и авиза; опграничено работно време, отпремање на возовите-основно познавање, улога и значење на уредите за телекомуникации во организацијата на движењето на возовите, вршењето на маневрата и други работи; можност за сообраќај кога средствата за договорање се во пречка, основни поими за сообраќајот на возовите на двоколосечни пруги, на електрифицирани пруги. на пругите со автоматски пружен блок (АПБ) или со телекоманда, сите прописи за дв ижењето на пружните возила, барање и пружање на помош , во случај на пречки на возовите, пружните возила или на пругата, помошни и приклучни средства за врска, вонредни настани и пријавување.

- Одредбите опфатени во Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на сигнално - сигурносни и телекомуникациски уреди, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на сигнално - сигурносни, телекомуникациони уреди, објекти и постројки за телекомуникациска област.

- Одредби опфатени во Правилникот за поблиските технички критериуми за спроведување на заштитни мерки на контактна мрежа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV, 50 Hz, како и на сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа кои се однесуваат на заштита.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

2) Електромеханичар за сигнално - сигурносни уреди се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана електротехничката област;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Одредбите опфатени во Сообраќајниот правилник кои содржат: поим на сообраќајна служба, употребливост на персоналот, пружни, станични и сообраќајни постројки, поделба и означување на возовите; објавување на сообраќајот на возовите на одредени службени работни места; отпремање на лица со товарни возови; регулирање на движењето на возовите; поим на дозволување одјава и авиза; опграничено работно време, отпремање на возовите-основно познавање, улога и значење на уредите за телекомуникации во организацијата на движењето на возовите, вршењето на маневрата и други работи; можност за сообраќај кога средствата за договорање се во пречка, основни поими за сообраќајот на возовите на двоколосечни пруги, на електрифицирани пруги. на пругите со автоматски пружен блок (АПБ) или со телекоманда, сите прописи за дв ижењето на пружните возила, барање и пружање на помош , во случај на пречки на возовите, пружните возила или на пругата, помошни и приклучни средства за врска, вонредни настани и пријавување.

- Одредбите опфатени во Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на сигнално - сигурносни и телекомуникациски уреди, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на сигнално - сигурносни, телекомуникациони уреди, објекти и постројки за сигнално - сигурносна област.

- Одредби опфатени во Правилникот за поблиските технички критериуми за спроведување на заштитни мерки на контактна мрежа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV, 50 Hz, како и на сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа кои се однесуваат на заштита.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

3) Електромеханичар за енергетски постројки се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана електротехничката област;

- Прописи кои се опфатени во став (2), точка 1, алинеа 2 од оваа програма;

- Одредбите опфатени во Сообраќајниот правилник кои содржат: поим на сообраќајна служба, употребливост на персоналот, пружни, станични и сообраќајни постројки, поделба и означување на возовите; објавување на сообраќајот на возовите на одредени службени работни места; отпремање на лица со товарни возови; регулирање на движењето на возовите; поим на дозволување одјава и авиза; опграничено работно време, отпремање на возовите-основно познавање, улога и значење на уредите за телекомуникации во организацијата на движењето на возовите, вршењето на маневрата и други работи; можност за сообраќај кога средствата за договарање се во пречка, основни поими за сообраќајот на возовите на двоколосечни пруги, на електрифицирани пруги, на пругите со автоматски пружен блок (АПБ) или со телекоманда, сите прописи за дв ижењето на пружните возила, барање и пружање на помош, во случај на пречки на возовите, пружните возила или на пругата, помошни и приклучни средства за врска, вонредни настани и пријавување.

- Одредбите опфатени во Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на сигнално - сигурносни и телекомуникациски уреди, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на сигнално - сигурносни, телекомуникациони уреди, објекти и постројки за енергетска област.

- Одредби опфатени во Правилникот за нормативи и стандарди за проектирање и градење на стабилни постројки за електрична влека со монофазен систем 25 KV, 50 Hz, Правилникот за начинот на одржување, начинот на водење на евиденција и користење на податоците од евиденцијата на стабилни постројки за електрична влека со монофазен систем 25 KV, 50 Hz и Правилникот за поблиските технички критериуми за спроведување на заштитни мерки на контактна мрежа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV, 50 Hz, како и на сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

4) Електротехничар за телекомуникации се состои од:

- Сите прописи опфатени во став (4), точка 1 во оваа програма

- Одредби опфатени во Управството за напојување на телекомуникациските (ТК) постројки кои содржат: електрохемиски извори на струја, вредности на електромоторна сила и внатрешен отпор; работна паралелна и мешана врска на галванските елементи; примена на галванските елементи; оловни акумулатори-карактеристики, примена;

батерија и нејзината примена, алкални акумулатори-опис, делови, карактеристики, примена, алкални акумулатори-опис, делови, карактеристики, примена; одржување на оловните и алкалните акумулатори, генератори на еднонасочна струја, генератори на трофазна струја- видови, принцип на работа, составни делови, примена и одржување.

- Одредби опфатени во Правилникот за поблиските технички критериуми за спроведување на заштитни мерки на контактна мрежа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV, 50 Hz, како и на сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

5) Електротехничар за сигнално-сигурносни уреди се:

- Сите прописи опфатени во став (4), точка 2 во оваа програма

- Одредби опфатени во Уपाството за станични и пружни сигнално - сигурносни уреди кои содржат: принцип на работа и составни делови на уредите за осигурување на сообраќајот во станично и меѓустанично растојание; уред на меѓустанична зависност, полуавтоматски и автоматски пружен блок; видови на автоматски пружен блок, опрема; сигнализацијата, пругата, контролата на зафатеноста на отсеците и напојувањето; уред за автоматско осигурување на патните премини на отворена пруга, составни елементи, принцип на работа, монтажа и одржување; принцип на работа на уредите за пренос на информации од пругата на влечното возило, автостоп-уреди, кабинска сигнализација и континуални прописи на контрола, уреди за далечинско управување со сообраќајот (телекоманда: принцип на работа, централно поставница, терминали во станиците, пренос на информации и додатни уреди, покажувач на бројот на возот и возограф), телекомуникационите уреди; видови телекомуникациони уреди применети во железничкиот сообраќај, нивна улога и користење.

- Одредби опфатени во Правилникот за поблиските технички критериуми за спроведување на заштитни мерки на контактна мрежа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV, 50 Hz, како и на сите постројки и уреди што се наоѓаат во непосредна близина на контактната мрежа.

- Одредби кои се опфатени со Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги.

- Одредби од Правилникот за внатрешен ред во железничкиот сообраќај

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

6) Електротехничар за енергетски постројки се:

- Сите прописи опфатени во став (4), точка 3 во оваа програма

- Одредби опфатени во Упаството за ракување и одржување на електровлечна потстаница (ЕВП) кои содржат: пренос на електрична енергија; загуби во електричната мрежа, видови на мрежи за пренос, принципиелна пресметка на тие мрежи, преднапони, заштита на мрежите од дефекти; разводни постројки од висок и низок напон; основни карактеристики на електричната влеча; системи на електрична влеча кај на и во светот; одредување на растојание, сила и потрошувачка на електровлечните потстанции; начин на приклучување на електровлечните потстанции на мрежата на електростопанството; технички и експлоатациони карактеристики на мрежата на електростопанството за напојување на електровлечните потстанции; напонски режим во електроенергетскиот систем и системот на електричната влеча, регулација на напонот; технички и експлоатациони карактеристики на електровлечните потстанции; шеми на главните

струјни кругови на електровлечните потстанции; струјни кругови на електровлечните потстанции; дејствување на апаратите во електровлечната потстанција и нивна погонска улога, управување со расклопливите апарати; сигнализации и мерење во електровлечните потстанции; погонски можности при разни состојби на постројките; технички и експлоатациони карактеристики на постројките за секционирање; шеми на главните струјни кругови, дејствување и погонска улога на апаратите во постројките за секционирање; одржување на електровлечните потстанции и постројки за секционирање-организација, средства, опрема, рокови, постапки; дефекти во постројки; видови на дефекти, потреба од итна интервенција, отстранување на дефектите, постапки; мерки на безбедност за работниците; поседнување на постројките.

- Одредби опфатени во Упаставото за ракување и одржување на далечинското управување кои содржат: принципи на работа на уредите за далечинско управување; далечински сигнализации и далечински мерења; командна плоча во центарот за далечинско управување (сигнални и командни елементи и апарати на плочата, инструменти за далечинско мерење итн); ракување со уредите на командната плоча; пречки во работата на уредите за далечинско управување и постапка во тој случај; останати уреди во центарот за далечинско управување.

- Одредби опфатени во Упаставото за телекомуникации кои содржат: познавање на телекомуникационите уреди, видови на телекомуникациони уреди; применети во железничкиот сообраќај, нивната улога и користење; познавање на сите видови сигнално-сигурносни (СС) уреди и нивната примена.

## ДЕЛ II

### СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ КОИ ПОСРЕДНО УЧЕСТВУВААТ ВО ВРШЕЊЕ НА ЖЕЛЕЗНИЧКИОТ СООБРАЌАЈ

Програмата за проверка на стручното оспособување на работниците кои посредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај ги опфаќа сите материјали и прописи од каде што можат да го стекнат своето знаење и повремено вонредно да се поучуваат за измените и дополнувањата на тие материјали и прописи.

(1) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од сообраќајно транспортната дејност за занимањето:

1) Сообраќаен инженер и дипломиран сообраќаен инженер се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област, Закон за договори за превоз и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Одредби опфатени во Статутот на претпријатието

- Одредби опфатени во Упатството за утврдување на капацитети и организација на сообраќајот кое содржи: организација на работа на ранжирна и распоредна станица; организација на маневарската работа; технологија на обработката на возовите; анализа на постојната состојба и предлог за механизација и автоматизација на основните станични постројки; взаемна зависност на работата на основните постројки и елементите на станицата и приодните (приклучните) пруги; технологија на обработката на локалниот бруто; анализа, планирање и раководење со работата на станицата; организација на движењето на вагоните и возовите во јазелот; организација на работата на патничката и

техничката патничка станица; технологија на процесот на опслужувањето на патниците (благајна, патничка, багажна и др.); организација на приградското превезување на патниците : анализа на работата на станицата по основните показатели; организација на превезувањето на пружното бруто; технологија на работата и преработувачката моќ на извлекувачот на спушталката и станицата; организација на доставувањето на брутото на товарно-истоварните места; анализи и предлагање мерки за намалување, задржувањето на вагоните во станицата; капацитетите на станицата и на другите станични постројки; станични интервали; тесни грла и мерките за нивното отстранување; мерки за унапредување на работата на станицата; организација на приемот, издавањето и преработката пратки; организација на работата на стоконите станици; капацитетите на стоконите станици; поделба на маневарската работа; план на формирањето на возовите: пропустна и преработувачка моќ на пругата; маршрутизација на возот.

(2) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од дејноста за влеча и влечни средства за занимањето:

1) Машински инженер за влеча и дипломиран машински инженер за влеча се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и областа за влеча и влечни средства, Закон за договори за превоз и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Одредби опфатени во Упатството за пресметка на трошоците на влеча,

- Одредби опфатени во Упатството за експлоатација на влечните возила на територијата на Македонските железници и договорите со соседните железнички управи,

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма

2) Машински инженер за техничко - вагонска служба и дипломиран машински инженер за техничко - вагонска служба се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и областа за влеча и влечни средства, Закон за договори за превоз и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Одредби опфатени во Упатството за взаемна употреба на патнички и товарни вагони во меѓународниот сообраќај

- Прописи опфатени во Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги кои содржат: уреди на вагоните за греење (парно и електрично), уреди на вагоните за кочење, уреди за осветлување, уреди за проветрување, тековно и инвестиционо одржување на железничките вагони, постројки за снабдување и нега на патничките вагони.

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма

3) Електротехнички инженер за влеча и дипломиран електротехнички инженер за влеча се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и електротехничката област, Закон за договори за превоз и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;



- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Одредби опфатени во Упатството за пресметка на трошоците на влеча,

- Одредби опфатени во Упатството за експлоатација на влечните возила на територијата на Македонските железници и договорите со соседните железнички управи,

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма

4) Електротехнички инженер за техничко - вагонска служба и дипломиран електротехнички инженер за техничко - вагонска служба се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и електротехничката област, Закон за договори за превоз и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Одредби опфатени во Упатството за пресметка на трошоците на влеча,

- Прописи опфатени во Правилникот за условите и начинот за безбедно одвивање на железничкиот сообраќај во врска со железничките возила и железничките пруги кои содржат: уреди на вагоните за греење (парно и електрично), уреди на вагоните за кочење, уреди за осветлување, уреди за проветрување, тековно и инвестиционо одржување на железничките вагони, постројки за снабдување и нега на патничките вагони.

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма

(3) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од дејноста за одржување и градење на пруги за занимањето:

1) Градежен инженер за градење и одржување на пруги и дипломиран градежен инженер за градење и одржување на пруги се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и градежната област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма

(4) Материјали и прописи кои се потребни за стекнување на знаење на работниците од електротехничка дејност за занимањето:

1) Електротехнички инженер за телекомуникации и дипломиран електротехнички инженер за телекомуникации се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и електротехничката област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма

2) Електротехнички инженер за сигнално-сигурносни уреди и дипломиран електротехнички инженер за сигнално-сигурносни уреди се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и електротехничката област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма

- Одредби опфатени во Упатството за вршење на сообраќајна служба на пругите опремени со АПБ (автоматски пружен блок) и МЗ (меѓустанична зависност) и Упатството за вршење на сообраќајна служба на пругите опремени со телекоманда и автостоп уреди.

3) Електротехнички инженер за енергетски постројки и дипломиран електротехнички инженер за енергетски постројки се:

- Одредби од Законот за железниците, Законот за безбедност во железничкиот сообраќај, каде што е регулирана сообраќајната област и електротехничката област и Законот за превоз на опасни материи во патниот и железничкиот сообраќај;

- Одредби од сите подзаконски акти кои произлегуваат од Законите наведени во алинеа 1 од оваа точка;

- Одредби опфатени во Законот за безбедност и здравје при работа.и

- електрични мерења;

- Прописи опфатени во став (1), точка 1, алинеи 4 и 5 во оваа програма;

- Одредби опфатени во Упатството за примена на обртните електрични машини во железничките погони, со електричните карактеристики и принципи на пресметка на системите на стабилните постројки (влечно-енергетски пресметки, распоред и сила на напојните капацитети, електрична пресметка, контактна мрежа (КМ), принципи на механичките пресметки на контактна мрежа (КМ), димензионирање и проверка на апаратите и заштитата во електровлечната потстаница (ЕВП).

**ПРЕГЛЕД НА ГОДИШЕН ФОНД НА ЧАСОВИТЕ ПОТРЕБНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РЕДОВНО ПОУЧУВАЊЕ**

Работниците кои непосредно учествуваат во вршењето на железничкиот сообраќај треба да обавуваат редовно поучување според следното:

Работи и работни задачи	Вкупно часови
1	2
<b>1. СООБРАЌАЈНО ТРАНСПОРТНА ДЕЈНОСТ</b>	
- Шеф на станица кој дежура	36
- Оператор на спушталка	36
- Отправник на возови	36
- Водач на маневра	18
- Возоводител	36
- Кондуктер	18
- Сообраќајно-транспортен магационер	18
- Надзорен свртничар	18
- Ракувач на маневра	18
- Пружен маневрист	18
- Свртничар	18
- Маневрист	18

Работи и работни задачи	Вкупно часови
1	2
<b>2. ДЕЈНОСТ НА ВЛЕЧА И ВЛЕЧНИ СРЕДСТВА</b>	
- Помошник машиновозач на влечни возила	18
- Машиновозач за маневра на влечни возила	18
- Машиновозач за влечни возила	36
- Техничар за техничко вагонска служба-прегледувач на вагони	36
- Техничар за влеча-машиновозач за влечни возила	36
- Техничар за техничко вагонска служба-надзорник на прегледувач на вагони	36

<b>Работи и работни задачи</b>		<b>Вкупно</b>
<b>1</b>		<b>2</b>
<b>3. ДЕЈНОСТ ЗА ОДРЖУВАЊЕ И ГРАДЕЊЕ НА ПРУГИ</b>		
-	Чувар: на пруга, патен премин, тунел, мост, баво возење и косина	18
-	Возач на моторни пружни возила	36
-	Ракувач на машини за пружни работи	36
-	Водач на пружни работи	18
-	Техничар за одржување на пруги	36
<b>Работи и работни задачи</b>		<b>Вкупно</b>
<b>1</b>		<b>2</b>
<b>4. ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКА ДЕЈНОСТ</b>		
-	Електромеханичар за: телекомуникации, сигнално-сигурносни уреди и енергетски постројки	18
-	Електротехничар за: телекомуникации, сигнално-сигурносни уреди и енергетски постројки	18
-	Електродиспечер за централно далечинско управување	18



ЈП ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА  
МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ

Број : \_\_\_\_\_  
Дата \_\_\_\_\_ година  
С к о п ј е

**П О Т В Р Д А**  
ЗА СПРОВЕДЕНА ПРАКТИЧНА РАБОТА ПОД НАДЗОР

Се потврдува дека \_\_\_\_\_ вработен во  
( име, татково име и презиме)  
\_\_\_\_\_, роден \_\_\_\_\_ година во  
\_\_\_\_\_ ЕМБ бр. \_\_\_\_\_ и со лична карта бр.  
\_\_\_\_\_ издадена во \_\_\_\_\_ Република Македонија, ја совлада  
програмата за стручно оспособување за занимањето  
\_\_\_\_\_ и работа под надзор во период од  
\_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_.

Овој испит го полага по \_\_\_\_\_ пат, а до сега има полагаано на ден \_\_\_\_\_ год.

Именуваниот има положено стручен испит за  
\_\_\_\_\_.

Потврдата се издава на именуваниот за полагање на теоретскиот-практичениот дел од стручниот испит, бидејќи ги исполнува условите пропишани во Правилникот за начинот и постапката за стекнување на стручна способност, програмата за стручна способност, стручното усовршување, редовното и периодично проверување на знаењето на железнички работник кој непосредно учествува во работата и одвивањето на железничкиот сообраќај, формата и содржината на образецот на потврдата и на уверението.

- Во прилог на потврдата доставувам:
1. \_\_\_\_\_
  2. \_\_\_\_\_
  3. \_\_\_\_\_

Раководител  
на организациона  
единица

(МП)



ЈП ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА  
МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ

Број : \_\_\_\_\_  
Дата \_\_\_\_\_ година  
С к о п ј е

## БАРАЊЕ

за полагање на стручен испит

Од \_\_\_\_\_ вработен во  
( име, татково име и презиме)

\_\_\_\_\_, роден \_\_\_\_\_ година  
во \_\_\_\_\_ Република Македонија,

Бидејќи ги исполнувам условите пропишани во Правилникот за начинот и постапката за стекнување на стручна способност, програмата за стручна способност, стручното усовршување, редовното и периодично проверување на знаењето на железнички работник кој непосредно учествува во работата и одвивањето на железничкиот сообраќај, формата и содржината на образецот на потврдата и на уверението, се пријавувам за полагање на (теоретскиот и практичниот дел) од стручниот испит за занимањето:

Во прилог на барањето доставувам:

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_
3. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
ПОДНОСИТЕЛ НА ПРИЈАВАТА



ЈП ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА  
МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ

Број : \_\_\_\_\_  
Дата \_\_\_\_\_ година  
С к о п ј е

З А П И С Н И К

за одржан стручен испит

За занимање \_\_\_\_\_  
кај е одржан на ден \_\_\_\_\_ година во \_\_\_\_\_.

ИСПИТНА КОМИСИЈА

1. \_\_\_\_\_ председател
2. \_\_\_\_\_ член на комисијата
3. \_\_\_\_\_ член на комисијата

Претседател

\_\_\_\_\_

За занимање \_\_\_\_\_  
Во \_\_\_\_\_ согласно одредбите од \_\_\_\_\_

Реден број	Презиме татково име и име	Ден, месец година и место на раѓање	Број на лична карта и која ја издал	Каде е вработен	Школска подготовка	Работи на кои работио и од кога
1	2	3	4	5	6	7
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

Потпис на членовите на комисијата

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Забелешка: доколку кандидатот го положи соодветниот предмет или пртактичниот дел од стгручниот испит, во соодветната рубрика се запишува "ДА" а доколку не полкожи се запишува "НЕ". во рубриката општ успех се запишува "ПОЛОЖИЛ" или "НЕ ПОЛОЖИЛ".



одржан на ден \_\_\_\_\_ година  
 член \_\_\_\_\_ од Правилникот

Кој пат полага стручен испит	Предмети кои ги полага према програмата за полагање на стручниот испит												Практичен испит	Општ успех	
8	9												10	11	

Забелешки:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

(МП)

Председател

\_\_\_\_\_



ЈП ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА  
МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ

**Записник за редовна и вонредна  
проверка на знаењето**

На ден: \_\_\_\_\_ во: \_\_\_\_\_

Ред. број	Име, име на родител и презиме на работникот	За кое занимање се врши проверка	Оцена	Забелешка

Комисија:

1. \_\_\_\_\_ претседател  
2. \_\_\_\_\_ член  
3. \_\_\_\_\_ член  
4. \_\_\_\_\_ член  
5. \_\_\_\_\_ член  
6. \_\_\_\_\_ член  
7. \_\_\_\_\_ член

Во колона "Оцена" се внесува "ПОЛОЖИЛ" или "НЕПОЛОЖИЛ".  
За работниците кои полагаат за АПБ во колона "Забелешка" се внесува " и АПБ"  
Записникот се води во 2 примерока, од кои оригиналот се доставува до ЈП МЖ Инфраструктура



ЈП ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА  
**МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ**

**Евиденција за проверка на знаењето**

Име татково име и

презиме: \_\_\_\_\_

Стручен испит положил на ден: \_\_\_\_\_

Занимање: \_\_\_\_\_

Датум	Предмет на испитот	Оцена	Потпис на претседателот на комисијата
	извршена е проверка на знаењето согласно програмата за занимање: _____ _____ (извршена е проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz) *	_____	по решение бр. _____ од ден _____ година.
	извршена е проверка на знаењето согласно програмата за занимање: _____ _____ (извршена е проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz) *	_____	по решение бр. _____ од ден _____ година.
	извршена е проверка на знаењето согласно програмата за занимање: _____ _____ (извршена е проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz) *	_____	по решение бр. _____ од ден _____ година.

Се пополнува само за работниците кои подлежат на проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz

Датум	Предмет на испитот	Оцена	Потпис на претседателот на комисијата
	<p>извршена е проверка на знаењето согласно програмата за занимање: _____</p> <p>_____</p> <p>— (извршена е проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz) *</p>	<p>_____</p> <p>*</p>	<p>по решение бр. _____</p> <p>од ден _____ година.</p>
	<p>извршена е проверка на знаењето согласно програмата за занимање: _____</p> <p>_____</p> <p>— (извршена е проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz) *</p>	<p>_____</p> <p>*</p>	<p>по решение бр. _____</p> <p>од ден _____ година.</p>
	<p>извршена е проверка на знаењето согласно програмата за занимање: _____</p> <p>_____</p> <p>— (извршена е проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz) *</p>	<p>_____</p> <p>*</p>	<p>по решение бр. _____</p> <p>од ден _____ година.</p>
	<p>извршена е проверка на знаењето согласно програмата за занимање: _____</p> <p>_____</p> <p>— (извршена е проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz) *</p>	<p>_____</p> <p>*</p>	<p>по решение бр. _____</p> <p>од ден _____ година.</p>

\* Се пополнува само за работниците кои подлежат на проверка на знаењето за работа на електрифицирани пруги со монофазен систем 25 kV 50 Hz



## ЈП ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ

Број : \_\_\_\_\_  
Дата \_\_\_\_\_ година  
С к о п ј е

Врз основа на член 19 од Правилникот за начинот и постапката за стекнување на стручна способност, програмата за стручна способност, стручното усовршување, редовното и периодично проверување на знаењето на железнички работник кој непосредно учествува во работата и одвивањето на железничкиот сообраќај, формата и содржината на образецот на потврдата и на уверението.

Управителот на железничката инфраструктура за полагање на стручниот испит го издава следното

### У В Е Р Е Н И Е

за положен стручен испит

На железнички работник \_\_\_\_\_  
( име, татково име и презиме)

вработен во \_\_\_\_\_, роден \_\_\_\_\_ година во \_\_\_\_\_, Република Македонија, на ден \_\_\_\_\_ година го положи стручниот испит за занимање

\_\_\_\_\_.

Ова **УВЕРЕНИЕ** дава право за самостојно извршување на работите и работните **задачи за** \_\_\_\_\_.

УПРАВИТЕЛ НА  
ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

(МП)

\_\_\_\_\_